

naša luč

1983

9

NIŽINSKI SVET

Na severovzhodu leži med Muro in Rabo Goričko, svet milih oblik z nekaj strminami na neznatnih apneniških gudah.

Slovenske gorice se dvigajo nad južnim robom Murskega polja. So najbolj izrazit predstavnik podpanonskega gričevnatega sveta z znanimi vinogradniškimi območji okrog Maribora, Ptuja, Ormoža in Ljutomera.

Haloz se razprostirajo ob južnem robu Ptujkega polja in so nekoliko višje (ponekod do 600 metrov visoke) in so prav tako pomembna vinogradniška pokrajina.

Nižji, manj pomembni vinorodni pokrajini sta Dravinjske gorice (na jugu

Pohorja ob Dravinji) in Sotelsko-bizeljske gorice (južno od Haloz).

Najobsežnejši ravnini Slovenije ležita ob Muri in Dravi, to sta Murska in Dravska ravan.

Murska ravan (Ravensko, Dólsko Mursko polje) je izrazito kmetijska pokrajina. Manjši industrijski obrati so le v Sladkem vrhu, Radgoni in Lendavi. Izjema je Murska Sobota, središče Pomurja, ki ima dokaj močno industrijo. V njej je nekaj zanimivosti: grad z baročnim portalom, grajski park, katoliška župna in evangeličanska cerkev.

Ob izviri mineralne vode se je razvil zdraviliški turizem v Radencih, kjer je tudi velika polnivnica slovite radenske. V Pomurju so še manjši izviri mineralne in tople vode (Moravci), ki si pa pot v svet šele utirajo.

Dravska ravan je podobna trikotniku, ki se s širšo stranico naslanja na vzhodni rob Pohorja. Ob vznožju Pohorja so glinaste usedline, na njih pa močvirnate „črete“ in „izgoni“, to so v nasipe vključeni potoki, ki na prodnatih tleh ponikujejo. Ostali, rodovitni predel izpričuje vse značilnosti kmetijske pokrajine. Ob prometnicah se vrstijo velika industrijska podjetja, ki imajo dober vir sile v dravskih elektrarnah.

Ob prehodu čez Dravo je pomembno mesto Maribor, ki je po številu prebivalcev in gospodarski razvitosti ter civilno- in cerkveno-upravnih vlogi drugo največje mesto v Sloveniji. Zanimiv je njegov stari del mesta z obrambnimi stolpi, pristan in stavba „Benetke“ ob Dravi, glavni trg z baročnim Marijinim stebrom in rotovžem, stolnica na Slomškovem trgu, baročna Alojzijeva cerkev na Rotovškem trgu in grad z enim najbogatejših muzejev Slovenije.

Pomembnejši naselji sta še Ptuj (zaradi zgodovinskih zanimivosti, perutinarstva, toplic) in Ormož (s tovarno sladkorja in znano veliko vinsko kletjo).

Krška kotlina se razprostira ob Savi južno od Sotelsko-bizeljskih gor in Gorjancev. Njene lepe, rodovite površine po marsičem že spominjajo na pravo panonsko, kmetijsko območje (svinjereja, konjereja). Obrobje kotline je poraslo z vinogradi (Kostanjevica,

DOLENJSKA

Poletna toplota daje vinski trti na Dolenjskem toliko moči, da rodi lahki, kiselkasti cviček. Kakor pokrajina je prijazna tudi dolenjski človek.

Turist nahaja tu mnogo zanimivosti v pokrajini in v ljudeh. Mnogoteri gradovi, ohranjeni in razvaljeni, govoré o jarmu, ki je ljudstvo tlačil skozi stoletja. Življenje je v splošnem skromnejše kot na Gorenjskem, hiše in naselja preprostejša, ljudje pa dobrovoljni, šegavi in gostoljubni.

Med jedmi so posebnost kurja obara s cvičkom, pečeni ali ocvrti polhi, dolenjske kepe, matevž s suhim mesom, dolenjski vratnik, šivanka, mavta, dušeno kislo zelje, dolenjska gorčica, jabčnik, bazlamača, levša, fižolovi in več drugih vrst štrukljev.

Trška gora). Podobno podobo nudi tudi novomeška kotlina, kjer je neposreden stik kraškega sveta s podpanonskim. Posebno naravo tega predela potrjujejo topli in mineralni vreli v Čateških, Šmarjeških in Dolenjskih toplicah.

Novo mesto se upravičeno imenuje metropola Dolenjske, saj je tržišče široke kmetijske okolice s precejšnjo industrijo ter cerkvenimi in prosvetnimi ustanovami. Zanimivo je njegovo srednjeveško jedro z delom obzidja, glavnim trgom in slikovitim bregom nad Krko, dalje kapiteljska cerkev vrh griča in frančiškanska cerkev.

Onstran Gorjancev se široko odpira ob Kolpi proti podpanonskemu svetu Bela krajina. Nizka kraška plošča z gričevnatim robom je znana po vinogradih in sadovnjakih na prisojnih pobočjih, pa tudi po kmetijsko skopih, manj rodovitnih površinah. Pomembnejša kraja sta Črnomelj in Metlika, ki imata že tudi nekaj industrije, tako da je odseljevanje nezaposlenih odtod vsaj nekoliko omiljeno.

PREKMURJE

Vasi v ravnini so obcestne ali gručaste, na Goričkem razložene. Stare hiše so lesene in ometane, domačije „na ključ“. Prebivalstvo je povečini kmetijsko in prenaseljeno.

Poleg panonske pokrajine, krajev, gradov in drugih spomenikov zanimajo turista razne posebnosti: lov, predvsem na fazane, „ribičija“ na Muri (ščuke), lončarstvo (črna posoda) in pletarstvo, zadnji plavajoči mlini na Muri, stari običaji (pustno „borovo gostovanje“, svatbeno „panonsko gostovanje“, krasitev pirhov „remenik“, spletanje „dožnjeka“ — venca iz klasja), bela narodna noša, godba in plesi („tkalečka“ in „šošarska“ polka), posebne prekmurske jedi (prekmurska gibаница, makova povitica, krapci, ajdova pogača, posebni rezanci, gibice-mlinci, ajdova kaša, sirova, koruzna ali ajdova zlivanka, ajdove, kašnate ali kruhove klobase, meso v tunki, smetanova pljučka, smetanov hren, „bujta“ repa).

Po F. Planina, SLOVENIJA

Slika na naslovni strani:
NA BLEJSKEM JEZERU

Informativni tednik Dela TELEKS (Ljubljana, 1983/35) je prinesel iz pogovora z ljubljanskim nadškofom Šuštarjem na vprašanje, katere TEŽAVE ZA VERNIKE so po protokolu med Vatikanom in Beogradom V JUGOSLAVIJI še ostale, tale odgovor:

Da je danes še več odprtih vprašanj v razmerju med Cerkvijo in našo družbo, kažejo vsakdanje izkušnje.

Mednja spada po mojem mnenju vse to, kar z eno besedo povzemamo kot ateizacijo v naši družbi, v javnosti in šoli in v raznih drugih ustanovah, enostransko in neobjektivno prikazovanje krščanstva in Cerkve ter njene zgodovine, enakopravno sožitje in konstruktivno sodelovanje med vernimi in nevernimi ob vedno novih tožbah o drugorazrednosti in nenakopavnosti vernih občanov, moralni in socialni pritisk na verne zaradi njihovega verskega udejstvovanja, nezaupanje in malodušnost, ki ju je mogoče pri vernih ljudeh tolikokrat srečati.

Prav tako bi bilo treba obravnavati vprašanje verske in pastoralne oskrbe bolnikov in invalidov po bolnicah in jetnikov v zaporih, navzočnost verskih in cerkvenih elementov, izrazov, imen, znakov, navad in praznikov (posebno božiča in velike noči) v našem javnem življenju, reševanje prošenj za lokacije in gradbena dovoljenja za cerkve, veroučne učilnice in druge cerkvene objekte.

Odprto vprašanje je tudi socialno in karitativno delovanje Cerkve, obdavčenje cerkvā in cerkvenih nabirk, ki je pri nas drugačno kot drugod po Jugoslaviji, možnost pojasnil in obrambe ob grobih dezinformacijah o Cerkvi in njeni zgodovini v družbenih občilih.

S tem nikakor še niso naštetā vsa vprašanja, že zato ne, ker se pojavljajo vedno nova.

Če je protokol med Vatikanom in Jugoslavijo nakazal okvir in podlago za reševanje odprtih vprašanj, pa reševanje samo ostaja stalna naloga v konkretnem položaju in času.

Težji se mi zdijo problemi na idejnem področju. Tak je npr. problem polne svobode drugačne etike, kot jo zagovarja vodstvo družbe, konkretno glede spoštovanja človekovega življenja od spočetja naprej, nerazvezljivost zakonske zveze in etične norme v osebnem življenju in medsebojnih odnosih.

Cerkev zagovarja evangelijska načela, ki so velikokrat v nasprotju z javnim mnenjem. Ne more pristati na to, da neka skupina svojo ideologijo, ki more biti vedno le stvar svobodne odločitve vsakega zrelega posameznika, uveljavlja s kakršnimkoli nasiljem ali s pomočjo sredstev, ki jih ima na voljo kot vodilna politična sila. V zvestobi evangeliju je Cerkev poklicana, da budi moralno vest vsakega posameznika in sleherne družbe. Temu poslanstvu se ne more odreči, čeprav se zaveda, koliko je tudi kristjanov samih, ki ne živijo tega, kar od njih zahteva evangelij, ne v zgodovini ne danes.

Založnik: Avguštin Čebul.
župnijski urad Št. Lenart.
9587 Ričarja vas.
Odgovorni urednik: dr. Janez
Hornböck. 9020 Celovec. Vik-
tringer Ring 26. Tisk: Tiskar-
na Družbe sv. Mohorja. 9020
Celovec. Viktringer Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Viktringer Ring 26.
A-9020 Klagenfurt
Austria

NAROČNINA (v valuti zadev-
ne dežele):

Anglija 5 fun.
Avstrija 130 šil.

Belgija	400 fran.
Francija	60 fran.
Italija	12.000 lir
Nemčija	20 mark
Nizozemska	20 gld.
Švedska	60 kron
Švica	19 fran.
Avstralija	9 dol.
Kanada	12 dol.
ZDA	10 dol.

Razlika v cenah je zaradi
neenake poštne v posa-
meznih državah in različnih
deviznih preračunavanj.
Naročnike sprejemajo pover-
jeniki in uprava NAŠE LUCI.

PRINTED IN AUSTRIA

kajpada nas zanima, kaj je novega doma

na sploh

NOVE PODRAŽITVE

Po enoletni zamrznitvi cen je republiški svet za cene dovolil podražitev železniškega prevoza, obveznega avtomobilskega zavarovanja, več vrst kmetijskih strojev in kotlov za kuho in žganjekuho. Železniške karte so se podražile za deset odstotkov, tovorni promet po železnici pa za dvajset. Zavarovalne police za osebne avtomobile so se podražile za trideset odstotkov, kar pa je po mnenju zavarovalnic še vedno premalo in jih zato še ne bo rešilo pred novimi izgubami. V gospodarstvu so še vedno velika censka nesoglasja, ki jih bo treba odpravljati več let.

SLOVENSKI FARMACEVTI SO ZASEDALI

V Avditoriju v Portorožu se je oktobra zbralo 250 farmacevtov iz vse Slovenije na simpoziju na temo „alergija in zdravila“. Simpozij je pripravilo Društvo slovenskih farmacevtov, služil pa naj bi strokovnemu izpopolnjevanju. Predavatelji so v prvem delu spregovo-

riili o alergiji, ki jih povzročajo zdravila v dermatologiji in o njihovem preprečevanju. V drugem delu pa so razpravljali o vzrokih za nastanek bronhialne astme.

MEDNARODNI TEDEN ETNOLOŠKEGA IN EKOLOŠKEGA FILMA V KRANJU

Podjetje Interfilm je v dneh od 4. do 8. oktobra pokazalo 36 filmov iz enajst dežel: Jugoslavije, ZDA, Francije, Anglije, Kanade, Indije, Švedske, Romunije, Poljske, Nizozemske in Belgije. Obe temi sta bili približno enako upoštevani. Slovenci so pokazali ekološki film „Strupi“ in etnološki film „Opre Rome“.

OSREDNJA PROSLAVA 90-LETNICE SLOVENSKEGA PLANINSKEGA DRUŠTVA

Osem tisoč planincev iz Slovenije in zamejstva se je sredi septembra zbralo na Zasipski planini v Krmi, kjer je bila osrednja proslava ob 90-letnici organiziranega planinstva v Sloveniji. SPD je bila ustanovljena 27. februarja 1893. Društvo je takrat štelo le 224 članov. Danes pa je v planinskih društvih

včlanjenih 102 tisoč ljudi. Želja ustanoviteljev, da „bi Slovenci bolje spoznali prirodno lepoto širne svoje domovine in jo potem toliko iskreneje ljubili“, se je izpolnila. V Slovenii je 176 društev, štiri so v zamejstvu v Italiji in Avstriji. K tem pa moramo prišteti tudi tista društva, ki so jih v tujini ustanovili naši slovenski izseljenci in zdomci. Na osrednji prireditvi so nastopili pihalni orkester jeseniških železničarjev, recitatorji jeseniškega gledališča, sekstet iz Žirovnice in folklorna skupina iz Mojstrane. Slavnostni govornik je bil Tone Florjančič, predsednik skupščine Telesnokulturne skupnosti Slovenije.

TRIGLAVSKI DOM NA KREDARICI SO PRENOVILI

17. septembra se je izpolnila obljuba predstavnikov vseh slovenskih planinskih društev iz pred dveh leti, da bodo do jeseni 1983, ko bomo slavili 90-letnico Slovenskega planinskega društva, zaključili prenovu planinskega doma na Kredarici. Odkritju doma so prisostvovali mnogi planinci, ki so prišli na Kredarico iz vseh delov naše domovine. Dela so bila bolj zapletena, kot pa so pričakovali. Denarna sredstva, ki so jih zbrali do začetka gradnje, je razpolovila inflacija, tako da so s tem denarjem lahko zgradili le vodni zbiralnik pri domu. Triglavski sklad je sprožil več nabiralnih akcij in zbral do letos okoli 69 milijonov dinarjev. Gradbeni in obrtniška dela je izvajalo kranjsko podjetje Gradbinec. Triglavski dom ima 180 ležišč in lahko pogosti 300 planincev. Pod njegovo streho imajo svoje prostore tudi gorsko-reševalni center, zimsko zavetišče in stalni meteorološki observatorij. Na proslavi 17. septembra so v domu odkrili doprsni kip dovškega župnika Jakoba Aljaža, gornika in velikega slovenskega rodoljuba.

KRANJSKA GORA je letovišče z veličastno gorsko okolico in najpomembnejše zimskošportno središče Slovenije.

od tu in tam

BOVEC

Planinsko društvo je oktobra odprlo nov planinski dom za Konjcem na Ka-

kajpada nas zanima, kaj je novega doma

niu. Dom na 2300 metrov nadmorske višine so gradili deset let, stal pa je deset milijonov dinarjev. 250-člansko bovško planinsko društvo je vložilo v gradnjo planinskega doma zelo veliko prostovoljnih ur, ki so gradnjo zelo pocenile. Planincem so se zdaj odprle nove možnosti za planinarjenje po vrhovih Kaninskega pogorja. Imenitna smučišča okoli doma pa bodo privabila tudi marsikaterega smučarja, tako da bo dom odprt tudi pozimi.

CELJE

Občinska skupnost socialnega varstva je objavila zaskrbljujoč podatek, da kar 67,3 odstotka zaposlenih delavcev ne dosega povprečne plače v Sloveniji, ki znaša 14.365 dinarjev. Vprašljiva je tudi socialna varnost starejših oseb in invalidov. Ta krog prebivalstva je sicer cilj socialnih ukrepov občinskih organizacij, vendar so mnogi menja, da tak način skrbstva predstavlja napačno vrednotenje njihovega preteklega dela. Podatki socialne službe so sprožili veliko komentarjev med ljudmi.

CELJE

Osnovna šola z lažjim učnim programom je dobila nov internat, kamor se bo vselilo petdeset otrok, ki so doslej

živel v domu na Golovcu. Denar za to naložbo so zbrale interesne skupnosti socialnega skrbstva, zdravstva in izobraževanja na širšem celjskem področju. Občina je pokazala veliko skrb za otroke, ki zavoljo motenj v razvoju ne zmorejo običajnega izobraževanja. Prosti dom na Golovcu pa so preuredili v delavnice pod posebnimi pogoji, kjer se za poklicno delo usposablja okoli šestdeset mladoletnikov.

CELJE

Sejem „Vse za otroka“ je letos lepo uspel. Podjetja, ki izdelujejo otroško opremo, so pokazala številne nove izdelke. Na zaključni prireditvi so podelili plakete. Zlato plaketo je dobila Malči Hren iz Jesenic za lesene igrače, srebrno so podelili podjetju Jutranka iz Sevnice za otroška oblačila, bronasto pa je prejel Center za usposabljanje invalidov iz Celja za igrače, ki so jih izdelali za vzgojno-varstvene zavode po Sloveniji. V okviru sejma so bila tudi številna strokovna srečanja, razgovori in seminarji o položaju družine v krajevni skupnosti.

IZOLA

Bližajoče božične praznike občutijo tudi v tovarni Mehanotehnika, kjer med

drugim izdelujejo tudi otroške igrače. Delavci že mesec dni delajo tudi ob sobotah, da bi tako izpolnili vse obveznosti do domačega in tujega trga. Slabšo prodajo v deželah v razvoju je popravil boljši izvoz na zahodno tržišče. Letos se najbolje prodajata igrači pisalni stroj in registrska blagajna, kot da bi tudi otroci čutili potrebo po stabilizaciji gospodarstva doma. Tovarna naj bi letos izvozila za 12 milijonov dinarjev.

LAŠKO

Podjetje Lesnina se že nekaj let srečuje z velikimi gospodarskimi težavami. Samo letos so v prvem polletju „pridelali“ 23 milijonov dinarjev izgub, inflacija pa bo v drugi polovici leta tudi napravila svoje. Občinska skupščina, ki se je na zadnji seji lotila reševanja tega perečega problema v občini, je sklenila uvesti družbeno varstvo v tem podjetju. Na vsak način skušajo preprečiti konkurs, saj bi tedaj ostalo brez dela kar 200 delavcev.

LJUBLJANA

Društvo inženirjev in tehnikov z ljubljanskega področja je pripravilo javno razpravo na temo: Ljubljana potrebuje (dalje na strani 9)

EN KOŠ ZA VSE

Tisto o naši jugoslovanski neučinkovitosti in slabem delu. Navajeni smo, da o tem govorimo med seboj vse najslabše. Praviloma udrihamo kar počez. Pri tem stlačimo vse proizvajavce, vse delovne organizacije, vse občane vseh profilov v eno samo vrečo. Pravimo: Vsi skupaj premalo delamo! Naša storilnost je dokazano prenizka! Naša proizvodna sredstva niso dovolj izkoriščena! Še vedno porabimo več, kot ustvarimo. Skratka, premalo si prizadevamo, premalo znamo, preslabo smo organizirani in proizvajamo predrago.

Pristojni tovariši, ki nam to pripovedujejo, imajo pri rokah neizpodbitne številke. Ni razloga, da jim ne bi verjeli. Vendar nikoli ne povemo, kdo je premalo učinkovit; ne rečemo, Janez, Tone in Francelj delajo premalo, Avguštin ni za nobeno rabo, Peter in Pavel imata dve levi roki, Magdalena pa vse zapravi. Tako nikoli ne povemo, čigava proizvodna sredstva so premalo izkoriščena. V kateri delovni organizaciji živijo na tuj račun? Kdo dela gospodarsko škodo in kdo vse sproti zapravi? Vsega tega nikoli ne zvemo.

Pokažimo s prstom nanje! Zakaj ne bi začeli preganjati premajhne storilnosti tako, da rečemo: v tej delovni organizaciji s svojim delom ne zaslužijo niti za sol in vodo. In še to bi morali povedati, kdo je tisti, ki ne zasluži s svojim delom, znanjem in usposobljenostjo niti za sol in vodo.

Če bi enkrat začeli na ta način preganjati slabo delo in neznanje in strokovno šušmarstvo in mlatenje prazne slame in še vse druge spake, bi bilo hitro manj tudi naših tegob.

Seveda bi se v tem primeru pokazalo, da je storilnost nekaterih še mnogo mnogo manjša, kot govorimo zdaj, pa tudi prispevek nekaterih za našo skupno blaginjo bi se pokazal kot mnogo manjši, da ne rečem ničev.

DELO, Ljubljana, 17. sept. 83/16.

**pred 40 leti je zgorel največji slovenski verski
pesnik Francè Balantič**

Gospod, za Tabo se bom zdaj napotil!

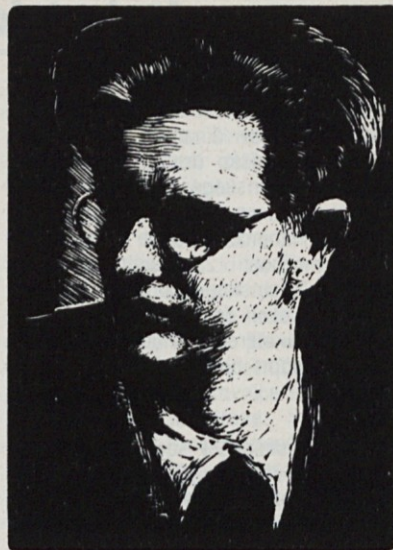
Francè Balantič se je vse svoje mlado življenje čudil, kaj ima opraviti v veselju sveta on, ki je gledal globlje v smrt in se videl kot sveča voščena, kateri je usojeno, da ugasne, kakor hitro zagori kot pesem v rokah dekletovih. Samo zagorel je in padel iz rok svoje muze... Resnično zagorel 24. novembra 1943 v Grahovem v Krajčevi hiši, katero so zažgali plameni iz Dakijeve roke.

Malokdo je tedaj vedel, kakšen umetnik umira. Poznavanci Balantiča so se ob tej smrti začudili njegovemu strahotnemu pesniškemu videnju, ko je nenehoma govoril, da nosi smrt v sebi, da zori zanjo, da „na vrata grobnice tišči nosnice“. Nesreča je bila toliko večja, ker je Balantič umrl tako mlad: čez pet dni bi bil star šele 22 let.

ZAHREPENEL JE PO BOGU

V Gonarsu, kamor so ga poslali Italijani, je Balantič dozorel kot človek in pesnik. Po prejšnji razboleli sli po življenju in neutešeni strastnosti je v zapuščenosti in bedi gonarskega pregnanstva zahrepenel po domu in Bogu v veličastni zamisli versko narodnostnega videnja: zorenje preganjanega slovenskega človeka v božje otroštvo.

Zasnoval je sonetni venec sonetnih vencev, to je 225 sonetov. V njih bi podal vse svoje gledanje na umetnost, ljubezen, smrt in Boga. Veličastna zasnova, za katero je izdelal že podroben načrt. To je njegova nova življenjska doba, ko se je ves potopil v sinovstvo božje. Višek naj bi bil: „Popolna izročitev Bogu. Ponižnost. Prah sem pred Teboj! Začetek otroštva. Ekstaza (= zdru-

ženje z Bogom). Otroštvo. Zamaknjenje moža. Vrh: Ljubezen božja do mene. Najvišja je Ljubezen. Neskončno me ljubiš.“

To je vrh dveh sonetnih vencev, do katerega bi prišel kakor po lestvici: po umetnosti, po telesni ljubezni, življenjski sli, hrepenenju po domu iz tujine, gladi in utrujenosti, grehu in milosti. Tu bi našel priložnost, da bi govoril o hrepenenju po domu v tujini, o žalosti slovenske matere, o ljubezni do domovine in rodne zemlje, kjer bi pel himno son-

• **NA KATOLIŠKEM SHODU NA DUNAJU** je govoril ljubljanski nadškof Šuštar o tem, da je krščanstvo duhovna podlaga razvoja Evrope, ki se na severu začne v Laponski in na jugu konča na Kreti, njena zahodna meja je Atlantski ocean, vzhodna pa Ural. Krščanstvo je oblikovalo Evropo, je vraslo v njene temelje. A ta Evropa je doživela in doživlja razkristjanjenje. „Želimo, da bi bila Evropa spet krščanska. Prepričani smo, da je njena prihodnost v krščanstvu. Ne Evropa tehnokratov, temveč Evropa krščansko odprli ljudi.“

• **SVET EVROPSKIH ŠKOFOVSKIH KONFERENC** se je pred kratkim zbral v Zagrebu. Na seji so bili škofje iz Anglije, Avstrije, Belgije, Francije, Grčije, Irske, Italije, Jugoslavije, Luksemburga, Madžarske, DR Nemčije, ZR Nemčije, Portugalske, Španije in Turčije. Govorili so predvsem o evangelizaciji Evrope.

• **GLASILO KRŠKE ŠKOFIJE** s sedežem v Celovcu hoče učinkovito pomagati proti brezposelnosti v Avstriji: vsem, ki iščejo učno ali delovno mesto, in tistim, ki takšno mesto ponujajo, objavlja oglase zastoj.

• **NA ŠVEDSKEM** so v treh mesecih razprodali več kot 800.000 izvodov novega prevoda svetopisemskih knjig Nove zaveze. To pomeni, da si ga je oskrbel vsak enajsti ali dvanajsti Šved.

cu in plodnosti, o boju in žalostnem slovenskem veselju; kjer bi napisal slavospev Kamniku in goram, slovenskemu jeziku, besedi in pesmi, žrtvam in veseli svobodi; himno življenju in smrti, predvsem pa Bogu, ki bi ga postavil v višek. Vračal bi se s tega viška že kot otrok božji z milostjo, usmiljenjem in pokorno vdanostjo v neizogibnost smrti, pa vendar poln vedrosti skromnega in ponižnega berača, ki bi rad živel „po naukih Kristusovega bratstva“. Tu bi zapel pesem bratstvu vsega sveta in lepoti domovine, posebej s svatovskimi pesmimi, materinstvu in potomstvu, kot božjemu blagoslovu, sklepajoč ta svoj življenjski spev s pesnitvijo, ki jo je strnil v stavek: „Zdaj bodo moji spevi počivali. Odpusti svojega hlapca. Zahvala za milost, da sem dovršil. Odslej Te bom častil z molkom. Zdaj lahko umrem.“

Taka naj bi bila ta veličastna pesnitev, ki ji ne vemo enake v svetovnem pesništvu, kaj šele v našem.

ZORENJE V BOGA

Balantičeva pesniška pot je kot veličastna pesem notranjega življenja, ki je v dveh letih prehodilo Dantejevo pot iz pekla strasti skoz očiščenje in zavest trohnobe in psalme Bogu in Smrti, rešiteljici in sestri.

Telesno ljubezen doživlja pesnik v dnu kot boj med čistostjo in grehom. Kot slep pada vedno bolj na dno prepada, kjer pa ne najde uteh, temveč samo „usahlo strugo krvi“, „dim strasti“, „pepel najsvetlejših sanj“, trohnobo in diha smrti... A močnejše kakor greh, ki vodi le v „pepela kup“, ga zvabi „molitve bele veslanje“, da se nameri na spokorno romanje k Bogu:

*Minil je čas, ko me je norca motil
vsak vrisk krvi, vabljev oči sijaj.
Odšel bom in ne pridem več nazaj.
Gospod, za Tabo se bom zdaj
napotil!*

Balantič je vseskozi izrazita duhovna narava in doživlja ves svet v globini pravega razkola med Bogom in grehom. Ko začuti resnično smrt v sebi, se ves njegov svet

prevrne in pesnik zapoje svoj prvi sonetni venec. Ta pomeni dantejevski dožitek poti iz dna umirajoče sle do viška božjega otroštva, ko se očiščen greha spet napolnjuje kot „čisti vrč z božjo krvjo“.

Odtod gre njegova pot naravnost v versko pesem, kakor jo je izrazil sam: „Gospod, za Tabo se bom zdaj napotil!“ Odslej ga misel na smrt in božjo ljubezen več ne zapusti, temveč ga sili naravnost v veličastna videnja verskega pesnika, kakor ga pri nas še nismo imeli.

*Ti veš, da sem samo ubog hudič,
veš, kakšnih rož si vdihnil krvi
blazni,
Ti, Bog, ki daš utripati golazni,
zardeti češnji, kot da je deklíč,*

*ki daš, da soncu se razgali grič,
zasej se vame in srce izprazni,
odreši me sveta, te težke kazni,
da bom ostal s Teboj brez vsakih
prič!*

*Na dnu vsega se peniš Ti, si Ti,
Ti, jezero, neskončno hladni vali,
šele pri tebi vse se umiri.*

*Da boji bi pri Tebi se končali!
Tako sem slab, le up se Te drži,
Ti Gospodar si duše in živali!*

(Izraz „ubog hudič“ so rabili srednjeveški svetniki, ker so hoteli reči, da niso pred Bogom čisto nič.)

Ta pesnitev spada gotovo med viške slovenske verske lirike. Balantičev Bog je oseben Bog, Bog dedov, „Staro vino“, Bog Vladar, kateremu bi rad bil pesnik samo ubog dvorni „norček“.

Balantič gre vdano naproti zadnjemu nalive goreče svetlobe, svoji smrti, ki jo naravnost preroško gleda, kako

*divje pleše v oknu nasmejanem,
naj le pred mrakom žejnih ust
trepeče
in mi v obraz svetlobo vso razmeče,
samo da čutim dih po vsem
ožganem!*

(Ta zapis je skoraj dobesedno vzet iz uvoda v zbirko Balantičevih pesmi V OGNJU GROZE PLAPO-LAM, Ljubljana 1944, ki ga je napisal dr. Tine Debeljak.)

• 17. sept. se je zbralo v stični 5000 SLOVENSКИH MLADIH LJUDI. Z njimi je bilo nad 250 slovenskih duhovnikov ter 15 škofov iz Slovenije in drugih evropskih dežel. Dopoldne so obhajali evharistično bogoslužje, popoldne pa poslušali festival duhovnih pesmi in glasbe. Poleg ljubljanskega nadškofa je mlade nagovorilo 11 evropskih škofov. V posebnem pozdravnem pismu je slovenska verna mladina sporočila papežu: „Sveti oče, naj Vam ob tej priložnosti zaupamo, da z veliko nestrpnostjo pričakujemo Vaš obisk v naši domovini in se že sedaj veselimo srečanja z Vami!“ Ljubljanski nadškof je mladino pozval, naj sprejme Kristusa za svojo pot, resnico in življenje. „Živeti evharistično pomeni živeti za druge, v Cerkvi in v bratski skupnosti, biti ponosen na krščansko vero, živeti v zvestobi svojemu verskemu in slovenskemu izročilu. Veliko nas je. Med seboj smo povezani kot bratje in sestre. Navzoči škofje iz skoraj vseh evropskih dežel nam nazorno govorijo, da smo zares ena božja družina.“

• V opatijski cerkvi v Celju so praznovali SLOMSKOV DAN. Bogoslužje so vodili trije škofje (Šuštar, Kramberger, Šmej), sodelovalo je 55 duhovnikov, verniki so cerkev napolnili do zadnjega kotlička. Mariborski škof je poudaril, da je vera srce kulture, trdna osnova pravičnosti, resničnosti, ljubezni in enakosti.

tudi med vojno je bil ljubljanski škof Rožman

dobri pastir

Nadaljujemo življenjepis bivšega ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana ob stoletnici njegovega rojstva.

Med zadnjo vojno je zajelo Slove-nijo neizmerno gorje: razdelili so si jo med seboj Nemci, Italijani in Madžari, na ukaz Kominterne pa je KPS začela revolucijo v imenu Stali-na.

LJUDEM JE POMAGAL, KOLIKOR JE MOGEL

Vse Rožmanovo delo med vojno je imelo samo en namen: reševati slovenski narod, da ostane pri življenju in ohrani vero in krščansko omiko. Škof je z narodom trpel in mu pomagal, kolikor je mogel. K njemu so se zatekali ljudje v najrazličnejših stiskah. Sam je kasneje re-

kel: „Gotovo ni bilo v škofovem stanovanju, odkar stoji škofijska palača, prelitih toliko solzá, kot jih je bilo prelitih v teh letih okupacije in revolucije.“

Škof je ljudem pomagal na najrazličnejše načine:

- Ure in ure je preklečal pred Najsvetejšim v molitvi pozno v noč. Obenem si je nalagal za svoj narod težko pokoro.

- Tolažil je z govorjeno in tiskano besedo. Posebno njegovi adventni in postni govori v ljubljanski stolnici so ostali nepozabni.

- Z očetovsko ljubeznijo je sprejel duhovnike iz lavantinske škofije in posredoval pri italijanskih oblasteh za politično zaščito beguncev iz nemškega zasedbenega pasu. Predvsem za te begunce je porabil okrog 200.000 dolarjev, ki jih je bil izprosil od slovenskih duhovnikov v ZDA in od ameriških škofov.

- V Ljubljani je odprl Škofijsko dobrodelno pisarno z odseki za interniranje, begunce, pogorele in izropane. Ta je zbiral zanje denar, obleko, obutev in kuhinjsko opremo. V taborišča je pošiljala zaboje z živili, zdravili in denarjem.

- Pri Sv. sedežu je posredoval za izgnane duhovnike in preseljence sploh. Slovenskim preseljencem v Srbiji je poslal duhovnika s 30.000 dinarji, kasneje še šest duhovnikov.

- Močno se je zavzemal za inter-

vse mi je darovano

Neki naš znani pisatelj je zapisal, da se mu krščanska vera upira, ker bi moral po njej priznati, da je ustvarjen od Boga in da mu je vse podarjeno. Tega pa ne sprejme. Isto sta učila Nietzsche in Marx, prvi duhovni oče nacizma, drugi začetnik komunizma. Grozne posledice obeh njunih naukov poznamo.

Vse mi je darovano. To je resnica. Prav ničesar nimam iz sebe.

Že v trenutku spočetja sem sprejel od staršev vso dedno zasnovo. Vsak atom mojega bitja se je vzel iz nekih meglic v vesolju, ki so se sestavili v moje telo, ne da bi jaz o tem sploh kaj vedel. Ne-ka višja sila je to vodila.

Vsako moje dejanje potrebuje energije. Da odprem usta, napišem stavek, udarim s kladivom, mi mora priskočiti na pomoč sonce s svojo energijo; brez nje bi bil mrtev.

Še bolj velja to za mojega duha, spoznanje, voljo. Tega v atomih sploh ni! To mi je dano od po-vsem drugod, iz neznanega sveta.

Vse je milost, nezaslužen božji dar. Zlasti še vse nadnaravno. Vse božje v meni.

Kako bodo ob smrti ostrmeli tisti, ki so Boga do konca tajili: naenkrat se bodo znašli povsem v njegovih rokah.

nirance na Rabu. Tja je poslal dve šolski sestri, ki sta iz svoje redovne hiše na Rabu pošiljali v taborišče zavitke s hrano in cigaretami. Naročil jima je, naj pomagata vsem, tudi komunistom. Za internirance na Rabu je poslal milijon lir. Zanje je tudi posredoval pri papežu. Prav tako se je zavzemal pri italijanskih civilnih in vojaških oblasteh za internirance v drugih italijanskih taboriščih in dosegel za tiste v Gonarsu dovoljenje, da so jim smeli domači pošiljati pakete.

● Pri okupatorju je posredoval za jetnike. Pisal je na zasedbene oblasti prošnjo za prošnjo. V težkih primerih je prosil papeža, naj se obrne na vlado v Rimu. Pomagal je vsakomur, ne glede na njegov svetovni nazor. Mnogo jih je iz zapora rešil. Za izpustitev sekretarja KPS Toneta Tomšiča iz ječe je naslovil prošnjo na Mussolinija; ko je ta prošnjo zavrnil, je škof brzojavil papežu, naj za Tomšiča posreduje. Tomšičeva mati je hotela to povedati na Rožmanovem procesu v Ljubljani 1946, pa ji partija tega ni dovolila. Vse dokumente, ki jih je škofijska pisarna v Ljubljani izročila sodišču za ta proces, je predsednik sodišča Modic zaplenil in dal uničiti.

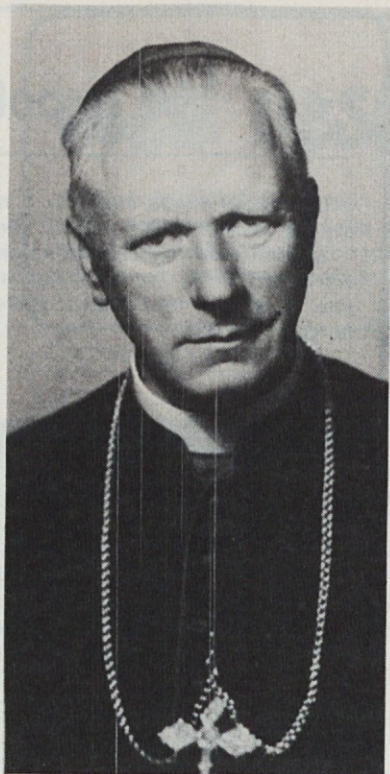
● Škof je pomagal tudi mnogim Judom, da jih niso dobili v roke nacisti.

OBSODIL JE REVOLUCIJO V IMENU STALINA

Ko so se vosovski atentati na slovenske poštenjake v drugi polovici 1941 vedno bolj množili, je škof Rožman te umore obsodil.

18. marca 1942 so naredili partiji v Ljubljani atentat na katoliška študenta Župca in Kiklja. Tedaj je škof zapisal: „Bratomor je vnebovpijoč greh in temu grehu se pridružuje še drugi, ko se skuša z lažjo omadeževati svetla čast obeh mučencev. Vsak kristjan in zavedni Slovenec mora take zločine obsojati kot greh pred Bogom in zločin pred narodom.“

Oktober 1942 je v pastirskem pismu škof med drugim zapisal: „Sam, dragi verniki, ste mnogokje bridko izkusili, kako trda in nečloveška je vlada brezbožnega komunizma.

Obljubuje raj na zemlji, ustvari pa pekel, kakršnega si nobeden prej niti predstavljati ne more.“

Novembra 1943 je Rožman v pastirskem pismu ugotovil: „... koliko sijajnih mož in fantov je bilo pobitih, koliko slovenske krvi je bilo prelite... To je storil največji in najnevarnejši sovražnik krščanskih narodov: brezbožni komunizem, ki je pri nas z narodnimi gesli mnoge prevaral in se pod krinko osvobodilne fronte in narodne osvobodilne vojske skuša polastiti oblasti... Boj proti brezbožnemu komunizmu ni politika, ampak verska zadeva, saj se vendar tiče vere v Boga... Molčati o komunizmu in njegovi nevarnosti, je greh zoper ljubezen do Boga in bližnjega.“

Na Miklavžovo nedeljo 1943 je v ljubljanski stolnici škof Rožman rekel: „... do zadnjega bom trdil in učil, da je brezbožni komunizem največje zlo in najhujša nesreča za slovenski narod.“

(dalje na str. 31)

celice v telesu — večni čudež

V enem gramu človeškega organizma je milijarda celic. To je strašna organizacija! Vsa tehnika satelitov, telefonov, elektrike je spričo tega smešna malenkost. In pravi čudež je, da ta organizacija lahko deluje 70 let in več.

Vsaka celica ima poseben „kompjuter“, v katerem je spravljeno na stotine in še več informacij, pa tudi sredstva, da ta kompjuter natančno kopira. Preden se celica deli, sama „fotokopira“ svojo zbirko informacij. Ko je ta „fotokopija“ narejena, se razdeli: ena kopija gre v celico 1, druga v celico 2, in tako dobimo dve popolnoma enaki celici.

Kompjuter samega sebe na „prelupnjenih karticah“ stalno nadzoruje, če bi prišlo v njem do kakšne majhne napake. Celica ima sredstvo, da napako ugotovi, jo izreže in celico na novo strne.

Organizem naredi na dan približno 500 milijard celic, in sicer zmeraj v natančno nadzorovanem številu. Tiste „prelupnjane kartice“ so samo podoba, dejansko pa je to izredno tenka nitka, imenovana DNA, nekakšen „rožni venec“ iz silno drobnih „jagod“. V vsaki celici je približno dva metra te nitke, ki je zvita v izredno zapleteno men klopčku v celicnem jedru.

500 milijard celic, ki so se delile samo enkrat, proizvede na dan 500 milijard metrov ali 500 milijonov kilometrov te nitke — to je več, kot je razdalja od zemlje do sonca. Narediti to nitko dan za dnev brez napak — to je večni čudež.

dr. F. Žajdela, Pariz

oče „najstnika“

Dozorevanje otrokovega telesa ali telesna puberteta traja nekako od 11. do 14. leta. Fantje in dekleta v tej dobi, „najstniki“ in „najstnice“, očeta nič več ne cenijo. Vedno bolj spoznavajo meje njihovih sposobnosti. Če sta prej oče in fant tekmovala v teku, je vedno zmagal oče. Prav tako pri boks, v tekmi s kolesom, pri plavanju. Tudi pri šolskih nalogah, pri pogovoru o zgodovini ali politiki — kaj vse je vedel oče! Zdaj pa: noge tega najstnika so hitrejšje kot očetove in očetovo znanje postaja vedno bolj skromno. Kdo bi še imel v časti takega očeta!

Ne, v časti ga ni moč več imeti, lahko ga pa imajo radi.

Najstnik ima drzno govoro. Tudi ob družinski mizi mu uidejo iz ust krepki izrazi. Zdaj že zna reči: „Očka, ti zdajle igraš!“, „Ata, ali imaš slamo v glavi?“ Ali smemo tedaj vzklipeti, ker je prizadeta naša čast?

Človek mora imeti najprej nad izvirnostjo najstnika veselje. Potem se pa lahko smejemo, da mu pokažemo, da je pravzaprav z njim nekaj narobe.

V dobi najstnikov nastopi čas tovarištva. Njihov oče mora imeti smisel za njihovo nebrzdano slo po tovariših.

Dobro je, če dovoli, da vzamejo otroci s seboj na turo tudi kakšnega svojega tovariša. Zdaj mu pomeni ta več kot oče. Kmalu bo hotel na pot sam z njim — brez očeta. To je znamenje osvobajanja od družinske povezanosti. V korist temu pravega tovarištvu se naj oče pravočasno umakne!

**III: MODRI STARŠI —
SREČNI OTROCI**

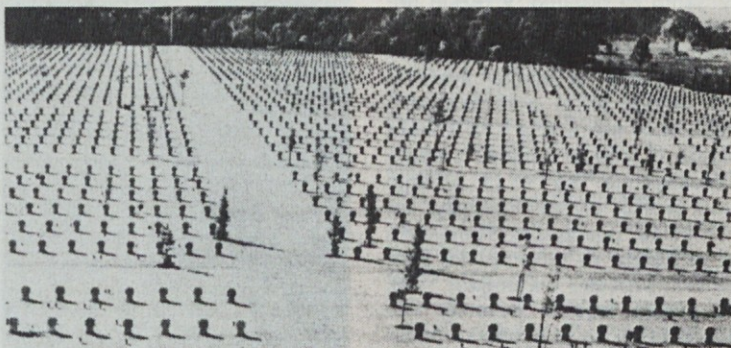
bil je pokonci mož

Iz prokonzularnih zapiskov o mučeništvu severnoafriškega škofa sv. Ciprijana leta 258 v Utiki, mestu zahodno od Kartagine:

18. dne pred oktobrskimi kalendami se je navsezgodaj zbrala pri vili Seksti velika množica, kot je bil ukazal prokonzul Galerij Maksim. Ta dan je dal postaviti Maksim, ki je sodil v pred dvoru Savcioru, Ciprijana predse.

„Si ti Tascij Ciprijan?“

„Ja, sem.“

„Si bil tem svetoskrunskim ljudem za škofa?“

„Ja.“

„Prevzvišena cesarja sta zapovedala, da daruješ.“

„Tega ne storim.“

„Premisli!“

„Stóri, kar ti je ukazano! V taki pravični stvari ni premišljevanja.“

„Dolgo si bogokletno živel in okoli sebe zbral premnogo ljudi za zločinsko zaroto in nastopil kot sovražnik rimskih bogov in svetega bogoslužja... Zato boš za svarični zgled njim, ki si jih pridobil za tovariše svojim zločinom. Zakoniti red bo potrdila tvoja kri.“ S tablice je prebral sodbo: „Sklene se, da se Tascij Ciprijan z mečem usmrti.“

Ciprijan: „Hvala Bogu!“

Tako so Ciprijana peljali na polje pri vili Seksti. Tam je slekel škrlatni plašč, pokleknil in na tleh ležal molil h Gospodu.

Ko je slekel dalmatiko in jo dal diakonom, je bil samo v platneni srajci in je pričakoval krvnika.

Ko je krvnik pristopil, je Ciprijan svojim naročil, naj dajo krvniku 25 zlatnikov. Bratje so pred njim razgrinjali prtiče in rutice. Nato si je blaženi Ciprijan s svojo roko zavezal oči. Ker si obveze na rokah ni mogel sam zavezati, sta mu jo zavezala duhovnik Julijan in subdiakon Julijan.

Tako je blaženi Ciprijan pretrpel smrt. Malo dni kasneje je prokonzul Maksim umrl.

Preblaženi mučenec Ciprijan je trpel 18. dan pred oktobrskimi kalendami, ko sta bila Valerijan in Galien cesarja, kraljeval pa naš Gospod Jezus Kristus, ki mu gre čast in slava na vekov veke.

gozdove. Razgovor se je dotaknil problematike okoli zelenja, gozdov in parkov na ljubljanskem področju. Rečeno je bilo, da se gozdovi ponekod kratkovidno krčijo, drugod pa opuščena kmetijska zemljišča zarašča nekvalitetna gmajna.

LJUBLJANA

Zaradi neskladja med izdelavnimi stroški in dovoljenimi prodajnimi cenami je podjetje Gorenje Tiki s prvim oktobrom prenehalo izdelovati srednjelitražne električne grelnike vode. Sto delavcev tega 500-članskega podjetja je ostalo brez dela. Materialni stroški, ki predstavljajo več kot polovico cene izdelka, so se od leta 1981 več kot podvojili, dočim je urad za cene v Beogradu dovolil le sedemnajstodstotno povečanje končne cene. Podjetje Gorenje je na leto izdelalo 450 tisoč tovrstni grelnikov, skoraj polovico pa so jih izvozili na tuje tržišče.

LJUBLJANA

Trio Lorenz je v Veliki dvorani v Cankarjevem domu proslavil svojo 25-letnico. Ob sodelovanju sopranistke Marjane Lipovšek in oboista Boža Rogelje so predstavili dela Händla, Lipovška in Dvoržaka. Pravočasno za jubilej je izšla tudi njihova tretja samostojna plošča pri založbi RTV Ljubljana. Na tiskovni konferenci so spregovorili o delu teh znanih glasbenikov in povedali, da bo trio do konca leta nadaljeval s koncerti po Sloveniji.

LJUBLJANA

Filozofska fakulteta je pripravila mednarodni simpozij „Slovenci v evropski reformaciji 16. stoletja“. Poleg domačih strokovnjakov so sodelovali tudi univerzitetni profesorji iz Tübingena v Nemčiji, kjer je deloval slovenski reformator Primož Trubar. Udeleženci seminarja so obiskali Trubarjeve kraje.

KRŠKO

Slovenska jedrska elektrarna se je v oktobru po uspešnem remontu znova vključila v električno omrežje. Moč elektrarne so postopoma povečevali, tako da je v začetku oktobra delovala z 75-odstotno zmogljivostjo. Preglavitve jim je delala višina Save, ki je bila za-

med vesticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

TELEKS: CERKEV V „SAMOUPRAVNEM SOCIALIZMU“

TELEKS: Sem ter tja lahko v jugoslovanskem verskem tisku preberemo, da jugoslovanska družba propagira ateizem in da včasih to počne tako neprikrito, da žali verne občane. Menite, da je to res, in če je, bi lahko povedali, kako naj družba ob primerih sektašenja, ki jih načeloma ne zanika in se proti njim bori, ukrepa?

ŠUŠTAR (ljubljanski nadškof): Priznati je treba, da v naši jugoslovanski družbi ni take propagande za ateizem, kot jo najdemo v nekaterih drugih vzhodnih deželah. Toda dejstvo, da vodstvo naše družbe vztraja pri tem, da je ideološka podlaga naše družbene ureditve integralni marksizem, ki vključuje tudi ateizem, nujno prinaša s seboj ateizacijo in odpravljanje religije. Vodilna politična sila si po svojem programu prizadeva za odpravljanje religije, to je za ateizacijo.

Po svojem bistvenem poslanstvu se mora Cerkev upirati ateizaciji, v kakršnikoli obliki nastopa. V različni globinski ideološki (= svetovnonazorski) usmerjenosti krščanskega in marksističnega svetovnega nazora, kolikor je v notranjem nasprotju krščanstvu, vidim največji problem razumevanja, mirnega sožitja in sodelovanja Cerkve in naše družbe.

V naši družbi sem mnenja, da bi, če nam je res kaj do tega, da bi živeli skupaj kot svobodni in enakopravni občani, ki so vsi odgovorni za istega človeka, za isto družbo in za isto prihodnost, morali o tem stvarno in odkrito govoriti. Zdi se mi, da je na eni strani naša teorija boljša kot pa naša praksa, na drugi strani pa, da v življenju shajamo, ker smo v praksi manj dosledni kot pa v teoriji.

Menim, da bi bilo za dobro razumevanje vernih in nevernih, ter vodstva naše družbe in Cerkve nujno, dosledno ločevati političnoideološko in ožje svetovnonazorsko področje. Politična ideologija, to je zlasti opredelitev za samoupravni socializem, ne bi smela vsebovati ožjih svetovnonazorskih premis (= postavk — op. NL). V nasprotnem primeru ne vidim, kako bi bila mogoča resnična enakopravnost vernih v naših družbi.

Kar se tiče ukrepanja ob primerih sektašenja (= protustavno kratenje pravic vernih s strani partijcev, čeprav je tudi ustavo vsem občanom predpisala partija), je v praksi opazna razlika med obravnavanjem primerov klerikalizma in primerov sektaštva. Proti prvim se nastopa z ostrino, proti drugim pa sploh ne ali zelo blago.

TELEKS: Predstavniki Cerkve so v zadnjem času večkrat spregovorili o obveščanju o dogajanjih v Cerkvi in veri sploh. Kako si zamišljate takšno informiranje, ter kdo in kako naj bi po vašem mnenju obveščal o tej temi?

ŠUŠTAR: Obveščanje v zvezi z dogajanjem v Cerkvi, o Cerkvi sami in o veri nasploh bi moralo biti objektivno (= nepristransko). Novinarji večkrat te stvari premalo poznajo ali pa so nezadostno informirani. Objektivno bi mo-

gli obveščati le ljudje, ki so privrženi naši družbi, se v krščanstvu spoznajo in so sami prepričani verniki. (Op. NL: Težko je razumeti, da bi o nedemokratski družbeni ureditvi lahko poročal časnikar, ki ji je sam privržen.)

Obveščanje o veri z udeležbo verskih strokovnjakov ali predstavnikov bi omogočilo ali vsaj olajšalo objektivno prikazovanje vere in Cerkve. Tako si med drugim zamišljam tudi verske oddaje na radiu in televiziji. Zavrnitev predloga o verskih oddajah na radiu in televiziji, češ da bi bilo to proti ustavnemu načelu ločitve Cerkve od države, se mi ne zdi prepričljiva. Ločitev od države vendar ne pomeni izločitev vernih in njihovih verskih potreb iz družbe.

V več državah, kjer je uveljavljeno to načelo, so na RTV verske oddaje, ne da bi s tem nastajale kakršnekoli napetosti. Da nikakor ni nujno, da bi verske oddaje postajale kakšna verska propaganda ali vsiljevanje verskega prepričanja (in sam sem odločno proti temu), mi je osebno znano iz nekaterih drugih držav.

TELEKS: Delovanju na karitativnem (= doberdelnem) področju pripisuje Cerkev poseben pomen, vendar pa je v razmerah socialističnega samoupravljanja morala najti nove načine za razvijanje te dejavnosti. Ali je po vašem mnenju Cerkvi to uspelo? Če ji ni, bi hoteli povedati vzroke za to?

ŠUŠTAR: Karitativna dejavnost je bistveni sestavni del poslanstva Cerkve, zato se ji Cerkev ne more nikdar odreči.

Priznati je treba, da je v naši družbi v mnogih ozirih socialno veliko bolje poskrbljeno za ljudi, kakor je bilo v prejšnjih letih in kakor je marsikje drugje po svetu. Vendar je duševne in gmotne stiske, trpljenja, osamelosti in zapuščenosti še več kot dovolj, in zato tudi dela več kot dovolj.

Zakaj naj bi bilo vernim prepovedano delati dobro? Odločno odklanjam vsako zlorabo doberdelnosti za versko propagando. Katere nove načine naj bi Cerkev v razmerah socialističnega samoupravljanja za razvijanje te dejavnosti morala najti, je težko povedati, dokler na obeh straneh vlada toliko nezaupanja v naši družbi do karitativnega delovanja Cerkve, pri mnogih vernih pa do sodelovanja v družbenih ustanovah.

TELEKS, Ljubljana, 1. sept. 83/26—27.

DRUŽINA:

NAŠA METLA IN SOSEDOV PRAG

(Poročanju o papeževem obisku v Avstriji na rob)

Zelo zanimiv bi bil študij potov, ki so jih in jih še ubirajo naša sredstva družbenega obveščanja, kadar hočejo javnost seznaniti z dejstvi in dogodki v zvezi s katoliško Cerkvijo. Obdobjem žolčnih napadov so sledila obdobja popolnega molka, pa spet poskusi nepristranskega poročanja — in kolo se je spet zavrtelo.

S tem v zvezi je zelo poučen pogovor v *Teleksu* z uglednimi osebnostmi. Odgovori (na vprašanje, kakšno je informiranje o Cerkvi v naših sredstvih družbenega obveščanja) so tako zelo različni, da je komaj verjetno. Od izjave, da je to obveščanje v najlepšem redu in ne potrebuje izboljšav, do očitkov pristranskosti in prikrivanja dejstev.

Ta različnost odgovorov daje vsaj slutiti, da s tem obveščanjem res najbrž ne bo v redu. V *Družini* smo se že nekajkrat ustavili ob posameznih člankih o Cerkvi, zlasti pa o pogostih potovanjih papeža Janeza Pavla II. Ugotoviti smo morali, da so informacije o Cerkvi razen redkih izjem zelo površne, pogosto napačne, da je pisec bore malo poznal teologijo, krščanstvo in zgodovino Cerkve. Poročila o papeževih obiskih v posameznih državah smo nehoté primerjali s poročanjem o potovanjih drugih državnikov in ugotovili, da časnikarji in uredniki uporabljajo izrazito dvojna merila. Kadar gre za obisk poglavarja te ali one države, so poročila stvarna, vse-

radi dolgega sušnega obdobja izredno nizka. Po besedah dr. Vladimirja Faturja, vodje službe za neodvisne varnostne analize, je elektrarna po opravljenem remontu v dobrem tehničnem stanju.

MARIBOR

Sejma mleka, mlečnih proizvodov in opreme za mlekarstvo se je udeležilo 95 jugoslovanskih razstavljalcev, štirje pa so prišli iz tujine. Sejem naj bi po mnenju pokrovitelja spodbudil k večji in boljši pridelavi mleka, saj se je le ta v zadnjem času v Jugoslaviji precej zmanjšala. To pomanjkanje so občutili tudi turisti v Dalmaciji. Le v Sloveniji se zaradi vedno bolj urejenega odkupa pridelava mleka zboljšuje. Tako je bila prireja mleka v mesecu septembru za osem odstotkov večja kot v istem mesecu lani.

MEŽICA

Tovarna opreme pri rudniku Mežica je obhajala svojo 25-letnico. Zaslužnim delavcem so podelili posebna priznanja. Tovarna izdeluje opremo za rudnike in žagalnice za lesno industrijo. Velik del svojih izdelkov izvozijo predvsem v Vzhodno Nemčijo in na Češko, pa tudi domači rudniki in lesne žage so njihovi odjemalci. Ponosni so predvsem na tehnologijo, ki so jo sami razvili.

MOST NA SOČI

Pred sto leti, 27. oktobra 1883, se je v tem kraju rodil slovenski pisatelj Ivan Pregelj. V svojih delih je opisal to pokrajino in uporne Tolmince. Njegovi hvaležni rojaki so mu ob stoletnici rojstva postavili doprsni kip, delo Negovana Nemca. Sredi oktobra je bila tu tudi osrednja slovenska prireditev v počastitev spomina na tega velikega umetnika slovenske besede. Proslavo je pripravilo Društvo slovenskih pisateljev.

MOZIRJE

Zanimanje za izdelke konfekcijske tovarne Elcroj je doma in na tujem vse večje. Podjetje, ki ima 600 zaposlenih, bo letos izdelalo 1,4 milijona hlač. Več kot četrtno jih bodo izvozili, predvsem v Nemčijo. Njihovi kupci so Nemci, Čehi in Bolgari, upajo pa, da bodo

kmalu prodrli tudi v Francijo in Veliko Britanijo. Na konvertibilni trg bodo prodali za okoli štiri milijone dolarjev izdelkov. Trdo delo, kakovostni izdelki in dober proizvodni program so po mnenju direktorja tovarne tiste lastnosti, ki so jim omogočile tako dober letošnji poslovni uspeh.

MURSKA SOBOTA

Društvo za rekreacijo in šport invalidov, ki so ga ustanovili pred tremi leti, je za svoje prizadevno delo dobilo zlato plaketo. V društvu je včlanjenih 130 invalidov, to je 14 odstotkov invalidnih oseb v tej občini. Člani se ukvarjajo s klegljanjem, streljanjem, sedečo odbojko, namiznim tenisom, atletiko, ribištvom, balinanjem, šahom in zvenečo žogo pri slepih. Posebno priljubljeno je plavanje v Radencih in Moravskih toplicah. Društvo sodeluje tudi na številnih meddruštvenih srečanjih. Navezali so tudi stike s sorodnim društvom v Szombathelyju na Madžarskem.

NOVA GORICA

Vojaske inženirske enote so končale najtežja zemeljska dela na bodoči sabotinski cesti, ki bo Goriška Brda povezovala z Novo Gorico. Cesta bo dolga 7,5 kilometra, vodila pa bo tudi preko italijanskega ozemlja. Vojaki so v petih mesecih očistili 37 tisoč kvadratnih metrov terena na skalnatem pobočju Sabotina in položili temelje za 1235 metrov ceste od brega Soče do državne meje. Njih posel ni bil brez nevarnosti, saj so naleteli na kar šestdeset neeksploziranih granat in min iz časov soške fronte pred petdesetimi leti.

NOVO MESTO

Krvodajalci iz podjetja Novoteks in mariborske MTT so se zbrali na jubilejnem desetem shodu. Takšno sodelovanje je verjetno edinstven primer pri nas doma. Najprej je sedemdeset krvodajalcev iz obeh podjetij darovalo kri v novomeški transfuzijski centrali, potem pa so se sešli na družabnem srečanju, ki se ga je udeležila predsednica Rdečega križa Slovenije.

NOVO MESTO

Pomanjkanje deviz za uvoz zdravil je spodbudil domače strokovnjake v to-

binsko zaokrožena, brez prikritih osti. Kadar pa gre za papeža, je treba seveda poiskati in primerno povečati vsak najmanjši škandal in škandalček, pa čeprav gre za majhno skupino skrajnežev ali pisanje pogrošnega bulvarskega (= plehkega) lističa. In ob vsakem obisku so se naši komentatorji z veliko skrbjo spraševali, koliko bo stala organizacija papeževega obiska. Kakor bi denar jemali iz njihovega žepa.

Zdi se, da je poročanje o nedavnem papeževem obisku v sosednji Avstriji preseglo meje dobrega okusa. Če bi to zagrešil bulvarski list, bi bilo to do neke mere razumljivo, da si pa kaj takega privoščijo ugleden komentator in urednik, je komaj mogoče razumeti.

Vprašanje denarja se je vleklo že od napovedi obiska sem. Koliko bodo stali varnostniki, tehnična služba in še marsikaj drugega. Vse to nas je skrbelo malodane bolj od naših lastnih gospodarskih težav. Kakor bi se naenkrat zbal, da bo sosednja Avstrija zaradi papeževega obiska bankrotirala in jo bomo morali reševati iz neukvidnosti. Le zakaj se ob drugih državniških potovanjih, ki vsaj redno sicer ne zberejo skupaj tolikšnih množic, niso pa nič manj draga, ni nihče vprašal po ceni? Ker pač ni šlo za papeža, temveč za državnika neke države, s katero imamo urejene odnose.

No, pa smo tam. Papež ni samo poglavar katoliške Cerkve, temveč je tudi suveren (= vladar) države Vatikan. To je sicer „žepna“ država, toda država je. In poleg tega ima Jugoslavija z njo redne diplomatske odnose na najvišji ravni, odnose, za katere so naši najvišji predstavniki ob raznih priložnostih izjavili, da so dobri in prijateljski. In o suverenu prijateljske države, ki je tudi papež, beremo v našem tisku izraze, ki so onkrat mejajo dobrega okusa. Papeški show, mešetarski blišč, teater z enim igravcem in stotisoči statistik, cerkveni cirkus. Vse to so besede, ki jih v zadnjih dneh nismo tako redko zasledili. Ali je avtor (= pisec) morebiti pomislil, kako je nekaj stotisoč bravcev oziroma poslušavcev sprejelo dejstvo, da je verski obred (velika srečanja so bila vedno v zvezi z mašo ali bogoslužjem božje besede) označil za „cerkveni cirkus“? Slovenski vernik je bil upravičeno užaljen v svojih najglobljih čustvih. Kako bi naša javnost sprejela pisanje, ki bi na primer neko veliko družbenopolitično manifestacijo označilo za „cirkus“? Na javnem tožilstvu bi takoj pozvonilo k alarmu.

Nihče ne skriva dejstva, da je bil papež v svoji mladosti dokaj dober igravec in da je te sposobnosti prinesel tudi s seboj v Rim. S svojim nastopom zna pritegniti množice. Ni nam jasno, zakaj bi bilo treba politično gnojnico te njegove sposobnosti, dokler jih ni uporabil v slabe namene. Pa čeprav pri tem odmislimo zapis o „ciničnih potezah“ njegovega obraza, česar nismo našli niti v opisih najbolj zloglasnih diktatorjev našega časa.

Še bi lahko naštevali cvetko za cvetko, ki s trnjem in nič kaj prijetnim vonjem žalijo in povzročajo bolečino vernim članom slovenskega narodnega občestva. Morda v zvezi z „ogromnimi vsotami“, ki naj bi jih bilo treba odšteti za organizacijo obiska, spomnimo na zanimivo nesoglasje s trditvijo o „mešetarskem blišču ob obisku Janeza Pavla II., ki naj bi v času gospodarske krize napolnil avstrijsko blagajno“.

Za kristjana je nedvomno skrajno žaljiva primerjava med Hitlerjem in papežem Janezom Pavlom II., ki sta govorila na istem dunajskem trgu. Papež je bil sam žrtev Hitlerjevega sovraštva do Slovanov in je z Dunaja nagovoril svet z besedami miru, ljubezni in sprave, zato je treba res mogočne domišljije, da se človek lahko loti iskanja skupnega imenovalca.

Takšen način poročanja o papežu in njegovi dejavnosti odločno odklanjamo. Najprej zato, ker žali verska čustva tistih občanov, ki jim vera pomeni najvišjo vrednoto in tudi papeža spoštujejo kot svojega vrhovnega verskega poglavarja in vidno počelo edinosti v Cerkvi. Potem tudi zaradi tolikokrat navajanih temeljnih načel naše socialistične samoupravne družbe, ki sloni med drugim tudi na doslednem spoštovanju človekove osebe v vseh njenih različnostih. Mar naj samo verni Slovenci, ki izpovedujemo katoliško vero, predstavljamo izjemo?

Naši javnosti je znano, da so najvišji državni in cerkveni voditelji vročili

papežu vabilo, naj obišče Jugoslavijo. Papež je vabilo z veseljem sprejel in vsi (bolj ali manj) čakamo, kdaj ga bo uresničil. Takšno poročanje gotovo ni dobrodošlica za obisk naše domovine, na katerega sta papeža uradno povabila država in Cerkev.

DRUŽINA, Ljubljana, 25. sept. 83/3.

DELO: MED PAPEŽEVIM OBISKOM NA DUNAJU

V mislih imamo papeževo srečanje s tujimi delavci in delodajavci na Platzamhofu v središču Dunaja in sicer pred hrvaško cerkvijo.

Medtem ko je papež Janez Pavel II. poslušal govore domačih in tujih delavcev, je pred cerkvijo plapolalo kakih deset hrvaških zastav z grbom na šahovskem polju in brez rdeče zvezde. Videti je bilo tudi parole „Hrvati so vedno zvesti papežu in Hrvaški!“, „Hrvaška!“, „Hrvati vselej verni!“ in tako dalje.

Pomenljivo je bilo že samo predstavljanje. Televizijski komentator je dal absolutno prednost „Hrvatom in Slovencem“ — našim zdomcem — čeprav je znano, da jih velika večina prihaja iz Srbije ter Bosne in Hercegovine. (Op. NL — Papeža so sprejeli predvsem katoličani.)

Vse je bilo prirejeno tako, da bi pokazali, kako imajo „katoliške republike“ prednost tudi tu. Papež je pozdravil najprej v hrvaščini in slovenščini, prvi so smeli k njemu otroci iz Hrvaške in Slovenije — in tako naprej.

Treba je povedati, da se je Janez Pavel II. — poleg pohval „avstrijske poti“ in sodelovanja med delodajavci in gostujočimi delavci — zavzel za zdomec in poudaril, da jih je treba obravnavati kot ljudi, ne pa zgolj kot delovno silo, ki jo uporablja gospodarstvo. „Cerkev je na vaši strani,“ je ob tej priložnosti dejal našim zdomcem, od vseh vernikov pa zahteval, da naj v tem primeru ravnajo kot katoličani.

DELO, Ljubljana, 14. sept. 83/2.

DELO: DELAVCEM V JUGOSLAVIJI JE DEMAGOŠKIH GESEL DOVOLJ

„Zagovarjati socialno pomoč delavcem je postala politična moda. Razne strukture, da bi pokazale svojo veliko ljubezen do delavskega razreda, dušebrižniško zagovarjajo socialno pomoč zaposlenim. Toda delavci ne potrebujejo socialne pomoči, temveč možnost, da na svojem delovnem mestu zaslužijo za spodobno življenje.“

To je samo odlomek iz sila zanimivega uvodnega govora kovinarskega delavca Djordja Golubovića na današnjem sestanku sekcije ZK SZDLJ za delo, zdravstvo in socialno politiko. V imenu tovarišev iz beograjske tovarne MIR je Golubović izrazil „veliko nezadovoljstvo z vlogo in delovanjem sindikata kot družbenopolitične organizacije. Sindikat mora ščititi samopravne pravice delavcev. Teh pravic sindikat ni znal zaščititi. Kljub ustavnim in zakonskim sklepom se odločanje seli v centre gospodarske in politične moči.“

Nadalje je Golubović govoril o prezadolženosti gospodarstva. Zanimalo ga je, kako je mogoče, da gospodarstvo dolguje državi, ko pa si država nabira dohodek od gospodarstva. „Ta fevdalna logika (= srednjeveško mišljenje) je žal zelo pri srcu tudi nekaterim našim najvišjim voditeljem. Samo v fevdalnem sistemu je kmet neprestano delal in bil vedno dolžan tistemu, za katerega je delal,“ je dejal Golubović.

IMR zaradi pomanjkanja goriva ne more uporabiti svojih tovornjakov. „Toda tačas, ko mi nimamo goriva, lahko vidite kolone mercedesov s spremstvom, ko se kak funkcionar pelje na kmetijsko posestvo; s helikop-

varni zdravil Krka, da se še bolj oprejo na lastno znanje in izkušnje. Tako so izdelali zdravilo retazer za zdravljenje slabokrvnosti in zdravilo erazon, ki ga zdravniki predpisujejo za zdravljenje revmatskih bolezni. Oba zdravila izdelujejo neodvisno od tujih licenc in po lastni sintezi.

PORTOROŽ

Dvodnevnega seminarja na temo „Več informacij — boljša izdelava orodij“ se je udeležilo 280 strokovnjakov in slušateljev ljubljanske fakultete za strojništvo, ki je seminar tudi pripravila in vodila.

PRELOGE

Prebivalci tega kraja na meji med bištroško in konjiško občino so oktobra začeli s pripravami za gradnjo doma kranjancov. Uredili so že 70 arov veliko zemljišče in zgradili prvo ploščo. Vsa-ko gospodinjstvo se je obvezalo, da bo opravilo najmanj petdeset prostovoljnih ur za gradnjo doma. Denarne izdatke bo kril krajevni samoprispevek. Dom bo imel poleg dvorane za približno sto ljudi tudi prostore za razna društva v tem kraju.

PTUJ

Skoraj polovica šoferjev pri avtobusnem podjetju Certus, ki ima svoj glavni sedež v Mariboru, je zaradi prenizkih plač in slabih delovnih pogojev štrajkalo. Šoferji so se že dalj časa pritoževali nad neznosno gnečo na avtobusih, nad neurejenimi postajališči in nad tehničnimi pomanjkljivostmi avtobusov. Zaposleni so že dalj časa opozarjali na te težave in zahtevali, da se v podjetju uvede družbeno varstvo, ker da vodstvo ni kos tem problemom.

RADENCI

Letos stopa radenski festival komorne glasbe dvajsetega stoletja v svoje tretje desetletje. Festival, ki se je začel 30. septembra, je obsegal pet koncertov. Prvič je v Radencih nastopil sloviti godalni kvartet Eder iz Budimpešte. Uvodni koncert je bil posvečen Franciju Šturmu ob 40-letnici njegove smrti. Festival je tudi letos dosegel visoko izvajalsko raven in ohranil mednarodni značaj.

SLOVENSKA BISTRICA

Vinogradniki kmetijske zadruge, ki ima 179 hektarjev vinogradov, so s kako-vostjo letošnjega grozdja zelo zadovoljni. Z trgatvijo izredno sladkega grozdja so začeli že 4. oktobra. Sladkorne stopnje grozdnih sort se gibljejo od 19 (muškadni silvanec) pa do 21 stopenj (rulanec). Manj zadovoljni pa so s količino pridelka. Poletna suša in toča sta povzročila, da so v nekaterih vinogradih nabrali za polovico manj grozdja kot prejšnje leto. Zato bo letos občutno manj mošta.

SLOVENJ GRADEC

Kulturne, zabavne in športne prireditve so popestrile krajevni praznik, ki ga občani praznujejo zadnje dni septembra. Igralcem je zelo dobro uspela uprizoritev Držičeve komedije Dundo Maroje, ki so jo igrali v novem kulturnem domu. Predstavili so tudi novi slovenski film Dih. Veliko pohval je žel tudi sejem otroških izdelkov.

SLOVENJ GRADEC

Gospodarska kriza, v katero je zašlo slovensko gospodarstvo, ni prizaneslo stanovanjski zidavi v tej občini. Letos bodo zgradili za okoli 15 odstotkov manj stanovanj, kot je predvidel sred-njoročni načrt. V Slovenj Gradcu so zgradili 56, v Mislinji pa le 10 stanovanj. Privatniki so bili hitrejši in uspešnejši, saj so od načrtovanih 200 stanovanj do leta 1985 zgradili že letos kar 180 stanovanjskih poslopij. Podjetje Kograd je za svoje delavce zgradilo nov samski blok, kamor se je že vseli-lo trideset delavcev.

VELENJE

Prebivalci Konovega so s prostovoljnim delom zgradili 6350 metrov dolg toplovod, na katerega bodo priključeni prihodnje leto. Vsako gospodinjstvo je opravilo okrog 335 prostovoljnih delovnih ur.

VITANJE

Slikar Jože Svetina je v prostorih osnovne šole razstavil svoja likovna dela. To so v glavnem grafični listi z motivi iz tega kraja in njegove okolice. Razstavo so pripravili v počastitev občinskega praznika Slovenskih Konjic, kamor ta kraj spada.

terji, tako piše tisk, pa se vozijo na tekme ali prevažajo hladilnike. Kaže, da zanje omejena poraba goriva ne velja, zato bi funkcionarjem predlagal, da se v stabilizacijo vključijo konkretno, ne le z besedo. Delavcem je dovolj demagoških gesel. Od svojega vodstva zahtevajo predvsem zgled, kako je treba uveljavljati gospodarsko stabilizacijo," je dejal ob koncu Golubović.

To, kdo komu jemlje od dohodka in koliko, mora sindikat obravnavati kot razredno vprašanje, kot je razredno tudi vprašanje sedanjega divjanja cen. Takšna zmešnjava, kakršno imamo s cenami, je trdna podlaga za kre-pitev državne represije (= zatiranja).

DELO, Ljubljana, 14. sept. 83/2.

DELO:

PARAGRAFI ŠČITIJO LENUHE

Na fakulteti dramskih umetnosti v Beogradu te dni tli upanje, da se bo končal neki maratonski (= dolgotrajni) delovni spor, ena tistih smešnih epizod (= dogodkov) na robu pameti in elementarne logike (= naravne zdrave pameti), ki jih v naši delovni zakonodaji in naši praksi kar mrgoli.

Ravno pred dvema letoma je dekan (te fakultete) sklenil, naj vratar med malico, torej za pol ure, zamenja telefonistko v centrali, ko pa bo šel na malico on, naj ga zamenja telefonistka. Portir je sklep sprejel normalno, ne pa tudi telefonistka. Ta je rekla, da se ne strinja, ker to ni njeno delo, da za to ni kvalificirana, poleg tega pa ji tudi ni treba, ker česa takega v opi-su njenega delovnega mesta ni — kar je res in kar je prispevalo k nastanku dveletnih litanij.

Vsi na fakulteti so vedeli, da je telefonistka lena in prepirljiva ženska, ni-so pa verjeli, da bo šla tako daleč. Ona pa je šla še dlje: k inšpekciji, k pravobranivcu samoupravljanja in nazadnje še na sodišče združenega dela.

Sodišče združenega dela je vključilo svoj sloviti mehanizem in začelo sklicevati neštete razprave s pričami, predlogi, z dopolnili in zahtevami. Na fakulteti so morali enega človeka najeti samo za vzdrževanje stikov s sodiščem združenega dela.

V dveh letih — v tem času telefonistka ni delala, dobivala pa je plačo — so razna sodišča dlakocepsko prebirala sistemizacijo delovnih mest in opis delovnega mesta telefonistke, ter sprejemala različne sodbe. Za ves ta čas je morala fakulteta najeti honorarnega uslužbenca, ki je zamenjal telefonistko in (za pol ure) portirja na malici.

Človek se mora prav zares vprašati, kako je prišlo do tega, da smo v našem združenem delu ustvarili pravi pravcati mehanizem, ki že desetletja varuje nedelo.

Dobrega delavca, za strojem ali v organizaciji proizvodnje, lahko prežemo iz podjetja na nešteto načinov: z nepravilnim nagrajevanjem, s pod-taknjeno krivdo, popolno maloumnostjo ali politično etiketo. In skoraj si lahko prepričan: marsikje, kjer vidiš dobrega delavca ali voditelja, veš, da ne bo dolgo ostal na svojem delovnem mestu. Nešteto pastí preži na dobrega delavca, nešteto paragrafov pa varuje lenuha, da laže kompromitira (= jemlje dobro ime) takó delo kot samoupravljanje.

To vemo vsi. To že leta in leta vedó tudi politiki in zakonodajavci in že več let se „pripravljajo“ (nedovršni glagol, ker traja večno) spremembe v delovni zakonodaji. Potekajo javne razprave, ustanavljajo se komisije, pod-komisije, pododbori in odbori, ki leta in leta razmišljajo o tem, zakaj raste trava, zakaj je voda mokra, kaj storiti in kako spremeniti zakon.

Vsi vemo, da se v sistemu samoupravljanja zatika predvsem zaradi nede-la, nediscipline, smešno nizke produktivnosti in minimalne odgovornosti, mi pa še vedno globoko razmišljamo, kaj naj storimo, da ne bi prizadeli pravic lenuhov.

(dalje na strani 31)

josip jurčič

domen

domača
povest iz
srede 18.
stoletja

kmet jurec se je zvečer tistega dne, ko je šla stara meta prosit graščaka za domna, napotil v grad na pogovor — naenkrat je zagledal ob gazi na tleh ležati neznano ženico

„Kaj ko bi bila mrtva?“ je dejal mož in jo je preobrnil. Ni se ganila, lice je bilo blede, usta in oči odprte in — o! — to je bila njegova stara osebenjica Meta, Domnova mati.

Mož se nemudoma vrne domov. Še tisto noč se je po vasi razvedelo, da so prinesli staro Meto k Jurcu — mrtvo.

Domna so bili še tistega dne proti mraku odpeljali in izdali biričem, da bi bil iz njega vojak. Brez upora, tiho se je dal odpeljati. Pa kako bi se upiral, povezali so ga bili kakor bika.

„Glejte no!“ so rekale stare ženice. „Meta je šla dajat odgovor, njen sin Domen pa v vojake, oba na isti dan. Vendar je to za fanta hudo, matere še na parah ne bo videl. To je hudo, to! Gospôdi ni nikoli hudo, zato pa nima srca in dá pobirati vojake in po svetu preganjati sinove ubogih ljudi.“

Ker je bila Metina koča na samoti in ker ima slovensko ljudstvo že od nekdaj vero, da ne sme mrlič ležati na mrtvaškem odru sam in na samem, ampak da morajo pri njem vasovati sosedje in sosedje, zlasti ponoči, zato Jurec ni pustil, da bi bili dejali staro Meto na skolke (= mrtvaški oder) v koči, ampak je rekel, naj se napravi zadnja čast umrli ženi v vasi, v njegovi hiši.

Mrtvaški oglednik, gospod Krševan, pride drugo jutro pogledat mrliča in pravi: „Žena je umrla malo od slabosti, malo pa je zmrznila v mrazu. Najbrž ji je prišlo slabo, usedla se je in za vselej zadremala.“

Skoraj po vsem Slovenskem je med narodom navada, da delajo mrtvemu sosedje in sosedje kratek čas. Celó ko pribernjâ v vas tuj berač in v kaki hiši umrje, imajo vaščani za svojo dolžnost, da mu naredé toliko časti in povasujejo pri njegovem trupu.

Razume se že samo ob sebi, da se pobožni slovenski kmet méni in skrbi najprvo za mrličevo dušo in da šele potem, ko je najstarejši vaški očanec počasi odmolil ro-

DOSLEJŠNJA VSEBINA:

Domen je bil nezakonski sin kmečkega dekleta Mete in graščaka Sove. Kmet Jurec ga je vzel v rejo, kasneje pa za hlapca. Ko je Domen Jurca prosil za roko njegove hčere Anke, ga je Jurec odslovil, pri tem pa povedal, da je tega kriv graščak Sova.

Domen je od berača Urha zvedel, da je graščak Sova njegov, Domnov, oče. Ko je to povedal svoji materi, mu je ta razodela, da ji je Sova obetal zakon; ko je z njim zanosila, je besedo požrl in jo pustil na cedilu, dal ji je pa pismo z obljubo 3000 tolarjev za Domna, če mu ona priseže, da ne bo nikomur povedala, da je Sova Domnov oče.

Graščak Sova je pri okrajni gosposki dosegel, da so določili Domna za vojaka. Ko so prišli župan in lovci ponj, se je Domen z njimi spopadel, a ti so ga ranili in ujeli. Ponoči je nezavestnemu Domnu graščak Sova vzel tisto pismo.

Stara Meta se je napotila v grad prosit graščaka za Domna. Sova ni hotel o tem nič vedeti in jo je nagnal. Zunaj na samem in v temi je stara Meta jokala in le s težavo naredila nekaj korakov. Končno ji je zmanjkalo moči in je padla v sneg.

ženkranc in litanije, kjer vsa vas odgovarja „Zanj Boga prôsi!“, da šele potem nastopijo druge navade, izmed katerih niso na prvi pogled vse primerne žalostni priložnosti. Dostikrat se pozabi, da je v isti izbi mrlič. Pogovor se pleče na vse kite; kar kdo ve, izvleče in pove. Vendar gledajo deklice, ki se zberó v zadnjem kotu za vrati ali pri velikanski peči, da pojó le žalostne pesmi.

Stari oče pa, ki imajo radi svoj sedež na gorkem kraju, pripovedujejo najrajši žalostne spomine iz svojega dolgega življenja.

Tudi pri Jurcu se je bila sešla vaška mladina in stari-na. Može so sedeli okoli mize, na kateri je stalo leseno božje razpelo in voščena blagoslovljena sveča. Žene so imele na drugem koncu svoje važne pomenke in so zdaj pa zdaj pogledovale, kako se obnašajo hčere, neveste za prihodnji pust. Fantje, že od svojih dni poredni in nepoboljšljivi, so se nasmihali in pomežikavali deklíčem nasproti in so imeli in obračali oči povsod, samo tja ne, kamor bi bilo prav. Pri sebi so imeli tudi znanega berača Urha, ki je brez nehanja kazal iz poraščene brade zobe in ubral včasih v dve žimnati struni svojih citer. V zadnjem, temnem kotu pa je ležala na visokem mrtvaškem odru stara Domnova mati Meta, suhe, koščene, z molkom opletene roke na prsih, ustnice sklenjene, trhlo lice blede, telo brez duše.

Molitve so že minile.

„Veste kaj, stričev,“ reče сосед Golobek Jurcu, nažigaje trščico, da bi zapalil tobak, „recite vi po dolgem ali počez, jaz pravim tako in trdim — sem že tako pameten — da je naš gospod Sova malovreden. Če ni res, naj me jutri zjutraj vzame zlomek.“

„Ej, tiho bi bil, tiho, šleva! Kaj pa ti veš!“ odgovori gospodar Jurec in prisede na ogel k sosedom.

„Jaz? Jaz pa še zmerom nekaj vem, jaz,“ pravi Golobek malo hud, „le dobro me pomnite, stričev! Čeravno me štejete za neumnega, pa sem vendar te dni to reč o Domnu in tejle Meti — Bog ji daj nebeško sonce! — tako izmisli in izvil, da več vem ko vi vsi.“

Po teh besedah, ki jih je počasi in glasno govoril in jim primerno pritrkaval z glavo in pipo, je moško gledal po družini. Vsi so bili radovedni.

„Kako in kaj se je ukresalo v tvoji glavi?“ mu reče Jurec smehljaje se.

„I, koga? Sami bi jo bili pogodili, saj pravite . . .“

„Da bi te vrag, jezik! Če misliš, povej, ali pa nič!“ zavpije dolg, nestrpliv mož, eden mlajših izmed vaščanov.

„Jaz pravim tako,“ je govoril neprenaglo Golobek, „če hočete, verjemite mi, če pa ne, smo pa tudi prijatelji — kaj ni res tako, stričev?“

„Res. A môra vedi, kaj praviš!“

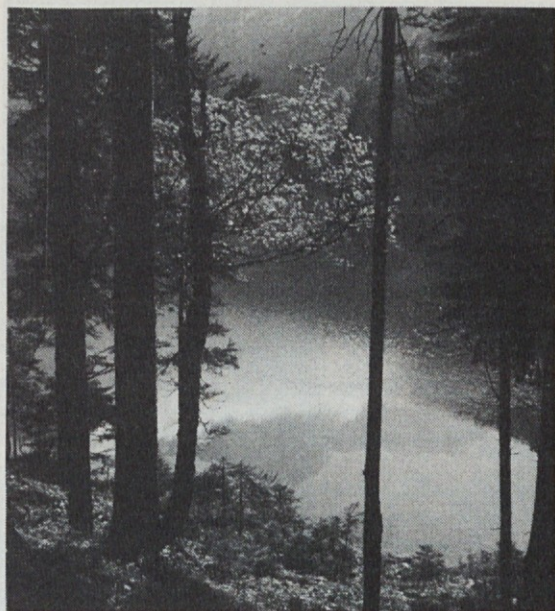
„Pravim, in grajski hlapec, ki je včeraj videl staro Meto — Bog ji ne zapiraj svojih vrat! — ta mi je tudi potrdil, da sta se osebenjica Meta in pa Sova dobro poznala.“

„Ni hudič, da bi se ne poznala,“ reče prej omenjeni mladi sosed in vse se smeje.

„Ne, plentaj vas!“ govori Golobek, „jaz pravim, da sta se poznala tako, kakor jaz in moja starka — Bog ji grehe odpusti, zdaj je že dajala odgovor, nič hudega ji ne rečem.“

„Ta je bosa,“ reče drugi. „Potlej bi bil Sova dajal v vojake loviti svojega lastnega sina. Kdo kaj takega pomni!“

Dolgo so se pričakali: eni so trdili, da to ni mogoče, eni so se pa poganjali, zlasti grajski hlapec, ki je

prejšnji večer v gradu Meto videl in slišal govoriti, da je morda le res. Beseda dá besedo. Nazadnje se je nabralo precej dokazov, tako da so jeli tudi največji nejeverniki omahovati in verjeti, da je Domen graščakov nezakonski sin.

Berač Urh iz Kostela, sicer zmerom zelo beseden, ni pri tem posvetovanju nič govoril. Samo enkrat, ko je Jurec dejal: „Tega ne verjamem!“, se je glasno, skoraj odurno zasmel.

Précej potem je vstal, šel k deklíčem, ki so imele v sredi Ančko, in ji pošepetal na uho: „Anka, ali verjameš? Ler verjemi, le, res je, jaz vem. Sova je njegov oče, a domov ga ne bo več, reveža.“ Potlej se je zopet podal v svoj kot k malhi in citram.

Anka pa se izmuzne iz hiše. Kam? Ali jokati? Ne ve se.

Bilo je že pozno v noč. Može so se bili že oddaljili od prvega pogovora, dasiravno je bil važen. Matere so bile s pod pazduho prekrizanimi rokama že marsikaj povedale. Dekleta so že veliko našepetale in izpele nekaj lepih pesmic. Marsikdo, ki je imel drugi dan zgodaj vstati, se je jel meniti, da bi bilo dobro pogledat domov.

Odpró se vrata in v hišo stopi Špilkin Jožek, dolg, suhoten mož. Na rami prinese navezано culo, natak njeno na vatel. Iz cule so gledale tri pedi dolge škarje, železno krojaško gladilo (= likalnik) in pol hleba zmesnega kruha, ki ga je bil ravno dobil za urezanico od dela (=kruh, ki ga je dobil rokodelec, kadar je po opravljenem delu odhajal od hiše). Vse to je že samo pričalo, kakšen rokodelec je Jožek. Njegove raztrgane hlače dopetače in luknjasta kamižola, da ne omenimo čevljev brez podplatov, bi morda neznanca zmotile, da bi ga rajši prištevati h kakšnim drugim vedno potujočim ljudem ka-

kor pa krojačem. To pa je bilo tako samo zato, ker Špilkin Jože ni mogel videti žganja.

„Dober večer vam Bog daj!“ reče prišlek.

„Od kod pa ti prideš, Jožek?“ ga vpraša eden kmetov.

„Gorle v Grivec sem bil šel troje hlače urezat in staknit. Nocoj sem došil, in ker sem slišal, da imate nekaj mrtvega, sem stopil k vam noter.“ Ko to reče, vzame oljkovo vejico, mrliča z blagoslovljeno vodo pokropi, naredi strašno velik križ in natakne sneden in stlačen slamnik.

„Hoj, kaj si tu tudi ti, Urh? Dolgo te ni bilo videti,“ ogovori najprvo Urha.

„Tudi. Jaz sem povsod ko blato na cesti,“ reče berač.

„Ej, midva sva tiča,“ govori Jožek, „kakor dva stara lonca, oba počena. Nobeden ne drži ne zelja ne kisle repe. Za drugega nisva, kakor da bi oba zvezal in zbil in naju vrgel čez plot... Pa kaj sem že hotel povedati? Veste, kaj je novega, možje?“

„Kaj?“ vprašajo eni.

„Domen je biričem ušel.“

Te besedice so napravile po izbi veliko hruma. Vsi so se zavzeli, vendar niso vseh navdajale enake misli. Tisti, ki so verjeli, da bi morda res bil Sovov sin in da ga je lastni oče spraviljal v vojake, so mu iz srca privoščili, da je ušel. Oni pa, ki so bili sami med lovci, so se malo bali, da ne bi zdaj Domen vsakemu posebej povrnil hudo s hudim.

Na poseben način je to veselo novico praznoval berač Urh.

Ko je zaslišal Jožkovo poročilo, je skočil pokonci, pograbil citre in jel neusmiljeno napletati in peti neko pesem, ki ni povedala nič ali ne bogvekak:

„Hejo-hoj, hoj!

Volk ima loj!

Zvita lisica

ima maščico!“

Kaj je hotel s tem povedati, tega ni nihče umel. Ko se je beračevo veselje nekoliko poleglo, jamejo krojača popraševati, kako je to bilo.

„Jaz sam ne razumem, ne gre mi v betico, kako jim jo je upeljal,“ je pripovedoval Špilkin Jožek. „Takole proti mraku je bilo, ravno sem vdeval šivanko, ko mi je Boltè, tisti cunjar, prišel naravnost od tam. Ta je vse videl. Štirje so ga morali dobro uklenjenega, zvezanega za palce na hrbtu, gnati v Ljubljano. Gori pri Tonetu so pa pred vrati pili, osličili, Domna pa imeli pred seboj. Na zidu je slonela ravno nabrušena kosa za rezanje slame. Domen, fant od samega vruga — kaj jaz vem, kako je delal — je prišel do kose in ‚resk‘ si odreže palec.“

„Je že res, ker je bil za palce zvezan,“ razlaga eden.

„Kaj je bilo potlej?“ vpraša drugi in se primakne bliže.

„Kaj?“ povzame krojač, „le poslušajte me! Še s krvavo roko potolče prvega biriča, dobi v roke neko krepelce in drevi vse tri po travniku kakor pse v mescu sušcu. Cunjar Boltè je dejal: ‚Primojduha, da še nisem videl takega človeka in ne slišal o takem, dasi sem že dolgo na svetu.‘ Kaj menite, to ni kaj takega, kar vsaka baba pove, če si človek odreže meni nič tebi nič palec z lastne roke, ko bi gor pogledal, in potlej še pobije na tla enega biriča, tri pa podi ko hudič coprnice s Kleka.“

„To ti je sam zlomek,“ odkima eden.

„Jaz sem vedel, da mu ga v moči in zvijači ni para,“ reče Jurec.

„Kje neki je zdalje?“ spregovori ženica izza peči.

„Gotovo še ne ve, da mu je mati umrla, da zdaj so sedje vasujemo pri mrtvi,“ dostavi druga mati.

„Ubožec, meni se smili. Kako mu bo hudo!“ reče tretja, z obrazom in glasom na jok.

Vse te izreke pomilovanja ali začudenja je prestrigel klic mladega dečka, ki je, kazaje na okno, pocukal svojega očeta za rokav in dejal: „Lejte, oče, nekdo gleda skozi okno v hišo.“

Vsi se obrnejo tjakaj. Res je nekdo slonel na oknu in si prizadeval, da bi pregledal družbo v izbi. Kdo je, se v temi ni dalo razločiti, zaslanjal je pa mesečino tako, da ga je lahko vsak zagledal.

„Noter pridi kropit, če si pošten, kaj bi v ljudska usta zijal od strani!“ reče glasno gospodar Jurec in štirje fantje skočijo ven pogledat, kdo je človek, ki si ne upa ali noče naravnost v hišo.

V trenutku pridejo nazaj in ž njimi še nekdo.

„Domen!“ zavpijejo vsi, eni veselo, eni ostrmeli.

„Ne zamerite, Jurčev oče,“ reče prišlek. „Sami ste me klicali v hišo. Pa povejte mi, ali ni moje matere pri vas, gori na hribcu sem jih iskal, pa jih ni.“

„O, za Boga in sveto Pomagavko, božjo Devico!“ vzdihne stara ženska. „Lejte si, še nič ne ve.“

„Tukaj je mati, tukaj!“ pravi Jurec in resnobno prikljuje.

V tem hipu je Domen zapazil mrtvaški oder in — o groza in strah! — svojo staro, malo spoštovano in vendar goreče ljubljeno mater, z bledim, mrtvim licem gori. Vendar se ni zgrnil na tla, tudi ni začel vpiti in tožiti.

Nekaj časa je srepo, nepremaknjeno gledal na mrtvo truplo, potem pa vrgel kolec, ki se je nanj opiral, po hiši, stopil k param, poljubil mater na velo lice in se zjokal, da so ž njim jokale vse matere v hiši. V svoji bolečini ni čutil, da si je obvezo na roki odtrgal in da mu je kri tekla iz rane, kjer je imel odrezan palec, in se cedila po materinem licu in po mrtvaških prtihi.

Jamejo ga tolažiti.

Jurec mu pripoveduje, kako je našel staro ženo na poti do grada mrtvo.

„Torej tudi to je storil on!“ zakriči naenkrat Domen, oblije ga rdečica, solze se mu ustavijo. Popade s tal kol in vihra iz hiše ven na plano, na prosto. Morda je hotel iskati v mrzli zimski noči svojemu ognju, ki je žarel v njem in ga hotel razgnati, hladila.

„To je čuden človek, ta Domen,“ reče star mož.

„To je res. Mater ima mrtvo, pa pobegne iz hiše. Še znorel bo revež, znorel, še to bomo dočakali,“ dostavi drugi.

„Boste videli, kaj še napravi,“ je rekel Urh iz Kostela in se zarežal, obesil malho čez pleča in odšel, zaman se oziraje po domači hčeri Anki, v listje spat.

Stari možje so po zvezdah poznali, da bo že kmalu dan, ko se je družba razšla. Vse sosede pa je Jurec, preden so šli domov, povabil, da bi šli jutri zjutraj za pogrebom stare Mete, in da bi prihajali v njegovo hišo ves teden molit sedmino za njeno dušo.

S Staro ženo so bili pokopali. Pogrebci so se ravno razhajali. Bilo jih je veliko: staro

in mlado iz vasi. Samo Domna ni videl nihče na pokopališču. Staricam to ni bilo po volji. Dejale so: „Lejte si no vendar, nobena solzica ni potekla za rajnico. Ovbe, Bog jo reši iz vic!“

Dan je bil lep. Gospod se je počasi sprehajal ob vrbah in grmičju pri potoku. Zamišljeno je gledal pod noge, v roki pa vrtel črno, uglajeno palico z belim betičkom. Kaj je premišljal in brbljal v brado, to še do današnjega dneva ni znano.

Pride do srede prostornega travnika. Zdajci se mu je zdelo, da bo nekoga srečal, da se pred njim sneg tare. Povzdigne glavo in pogleda.

Kaj je videl bogati gospod Sova pred seboj, da se je tako prestrašil, da so se mu kolena pošibila in zobje zašklepetali? Strahovi ne hodijo podnevi, hudir se prikaže baje ponoči. Kdo je bil?

Svojega sina, hlapca Domna, je imel Sova pred seboj. Dobro nam je znano, da je imel častitega gospoda za kaj obhajati strah, ko se je sešel s sinom, ki ga je sovražil, zametal, uničeval. Ko bi on sam tega še tudi ne bil vedel, mu je vse to oznanjeval strahovit pogled Domnovega očesa, svetel kakor ogel v žerjavici.

„Stoj, da se pomeniva!“ reče Domen nečloveškemu očetu na pot. Videti je bilo, da govori premišljeno in polagoma, a tresoč se glas je dokaj kazal, kako mu kri vre in kako mu je um in pamet že skoraj prekipela.

„Kaj hočeš? Pusti me in pojdi svojo pot!“ reče graščak in strahoma pogleda po travniku, je li kje kdo na poti proti njemu. Nikjer ni bilo nikogar videti. Sova je ptil po čelu in po hrbtu mrzel pot.

„Poznaš me, menim?“ vpraša dalje mladi človek in žile na obrazu mu še huje nabreknejo. „Ni hudič, da bi me bil pozabil, saj si bil pred nekaj večeri pri meni, v mojih žepih si imel nekaj spravljenega?“

„Prosim te, ljubi moj, pridi k meni drugo pot, zdaj ne utegnem,“ pravi Sova in se hoče sitnemu sinu izmuzati zlepa.

„Veš, koga so danes pokopali?“ vpraša Domen.

„Pri Bogu je milost, pri kuharju juha, v glavi se mu blede, sam Bog me varuj!“ je moral misliti gospod sam pri sebi. „Vem,“ je rekel naglas, „tvojo mater so nesli, revica je umrla. Zares mi je žal, da si jo izgubil, jaz ti bom že kaj preskrbel, le oglasi se mi kaj!“

„Aha,“ se Domen osorno zakrohoče, da je bilo Sova nanovo bolj groza, „moj oče mi bo preskrbel, da me vtaknejo v vojake in bogve kje potolčejo kakor kozla v mesnici. Zares dober oče si mi.“

Sova je zopet pogledal po gazi ob potoku. In glej, videl je, da nekdo pride, bil je že blizu, zadaj za ovinkom. To je bil razlog, da je graščak naglo spremenil govor in glas. Stisne in strese malo paličico, jezno pogleda Domna od pete do glave in se zadere: „Poglej, poglej kilašnega smrkvca, ki se me predrzne ustavljati na poti in mi še nekaj čenča in čveka, kakor da bi bil moj sin. Poberi si mi!“

Učinek teh besed je bil, da ga je razkačeni fant na-

glo, kot bi blisknilo, zgrabil za vrat. Omenili smo menda že, da je bil Sova, dasiravno že prileten, vendar trdne postave. Morda je nekoliko zaupal tudi lastni moči in se ohrabil, ko je videl blizu še drugega človeka. Vendar se ni mogel obraniti: ležal je, kot bi mignil, po dolgem v snegu, na prsih mu je tiščalo rebra v tla težko, železno koleno, in krepka pest mu je zdrgovala goltanec, da je le s slabim in ohripelim glasom ječal: „Pomagaj!“

„Tvoja ura se je stekla, nihče je ne bo navil, nihče ti ne bo pomagal. Izprašaj si vest, morda se rešiš hudiča in pekla, živel ne boš več?“ je dejal Domen. Bil je menda čisto iz uma.

Z zadnjo močjo obupanega človeka se je Sova izvijal besnemu človeku.

Medtem pride bliže po gazi človek, ki ga je graščak videl in na čigar pomoč se je zanašal. Bil je berač Urh iz Kostela. Zavrt v svoje navadne raztrgane cunje, čez pleča obešeno malho in gosli, je prav počasi mencial. Celó ko je videl, da se dva bojujeta, ni pospešil korakov bolj kakor toliko, da je videl, „kdo se valja“. Ko pa je videl, da pod Domnom vpije in kliče na pomoč Sova, se berač nasloni na palico, pokaže znano vrsto belih velikih zob izza razmršene brade in se glasno zasmije.

„Le dobro ga zaznamuj, Domen! Jaz te ne vidim, Domen, jaz te ne vidim!“ je kričal Urh, se zasukal na zakrpani peti in šel mimo, pojoč že omenjene vrste pesem, ki je bogve kaj pripovedovala:

„Hoja, hojhoj!

Volk ima loj.

Sraka je spaka,

žolna lih taka.

Sova pa sova

od zad je surova,

kuhal jo bom, bom!“

„Slišiš, Domen!“ je že od daleč kričal berač, ko je odpel. „le hitro jenjaj kresati očetova ušesa, gotovo so že omehčana. Vstani in ulekni jo čez vodo, zakaj zlodej po meni in po tebi, če ne letita tam gori dva le-sem. Žuri se, žuri, mene pa ne imenuj, da sem te videl, primoj-duha, jaz ne hodim okrog biričev.“

Ko to reče, pomakne berač malho bolj na ramo in mi-ga naglo naprej, godrnjaje sam pri sebi: „Ta se bo da-nes spomnil na mater, ta Sova. Nič napak, če mu stopi Domen na brado in razčrhnje in razpotegne čeljusti in usta kakor Samson tistemu levu — ali kdo vraga.“

Medtem je Sova pod sinom težko stokal. Zadnja ura mu je bila pred očmi z vso strahovitostjo, ki jo mora občutiti človek takšnega življenja.

Domen je klečal tiho na njem, držal ga je kakor v kleščah. Na roki, kjer mu je bil palec odrezan, se je bila odprla rana in kri je tekla po očetovem telesu kakor prejšnji večer po materinem.

Nič ni videl, nič ni slišal, ne prošelj nečloveškega očeta ne beračevega opomina. Čas je potekel, grozovito in nezasišano dejanje bi se zgodilo. Domnova roka je gospodov vrat zadrgnila že tesneje, le-ta se je grgraje izvijal in strašno odpiral usta, da bi dobil sape: tedaj pritečeta blizu človeka, ki ju je bil naznanil berač, grajski stari pastir Peter in močen mož iz vasi. Domen ju

ni zapazil, dokler ga nista zgrabila za rame in potegnila vznak. Tudi oba bi ga ne udržala, da ga ni suhi Peter mahnil po rokah s palico tako, da so mu omahnile. Kmalu se jih je sešlo še več.

Domna zvežejo. Sovo odnesó domov.

Dva dni pozneje so si pravili, da ni Domna več v de-želi, da so ga dali za vselej v vojake.

Sova je po tistem času živel še bolj sam zase. Le ma-lokdaj ga je kak večer kdo videl sprehajati se ob vodi s potuhnjeno glavo, razozanim, temnim čelom in z boje-čim, hudim pogledom, ki je podil vsakega človeka od sebe. Celó gospodar Jurec ni več zahajal v grad vasovat tako pogosto, bodisi da ni bil nič kaj iz srca prijatelj člo-veku, ki lastnega sina, četudi nezakonskega, dá v voja-ke, ali pa ker mu je mrzelo gospodovo nemirno in temno oko.

Preteklo je pet let.

Marsikaj se je ta čas predru-gačilo. V vsi vasi so Domna že skoraj pozabili ali vsaj se niso o njem več menili, ker jim je bil izpred oči. Če ga je pa pri kakem besedovanju pod hrusko kdo ravno omenil, so si bili vsi edini v tem, da ga pač ne bo nihče več videl. „Gospóda bo že skrbe-la, da bo vzel konec tako ali tako, če ga že ni,“ je dejal kak moder mož.

Jurčeva Anka ni imela tako globoke ljubezni, da bi mogla iz srca peti našo staro narodno, ki pravi: „Čakala

sem ga sedem let — sedem let ga pa še bom," ampak ga je pozabila tudi ona in po očetovi želji vzela bogatega fanta, ki se ji je bil že prej ponujal, ki ga je pa bila odgnala. Morda ji Domnov značaj, ki ga je šele v zadnjih dneh bolj spoznala, ni bil nič kaj povšeči, morda ga je tolikanj laglje pozabila, ker je med ljudmi slišala, da je sin onega odurnega in priskutnega človeka, ki so mu rekali Sova: toliko je gotovo, da je bila v zakonu srečna.

Stari oče Jurec je na sive lase doživel veselje, da je videl vnuka v svojem naročju in dobil kot zeta dobrega gospodarja, kar mu je zelo olajšalo bolečino, ki jo čuti vsak slovenski oče, če mora vzeti zeta in svojo lastnino takorekoč prepustiti tujemu gospodarju, ne pa lastnemu sinu. Sicer pa se je bil Jurec teh pet let močno postaral, na glavi je imel čedalje več belih las.

Sova je ostal tak kot prej. Nekateri so trdili, da se mu je obraz z leti še bolj sfrknil in posušil in da se je ujel zatilnik od starosti upogibati, vendar se to ni veliko poznalo. Ne moremo pa čisto nič povedati, če je bil tudi on tako čisto pozabil.

Bilo je jeseni. Na grajskem travniku je stala pokošena otava v kopicah. Kosci so se bili že zdavno razšli, kajti že je stala zvezda večernica visoko na nebu. Hrum po vaseh okrog in okrog je počasi potihnil, le še tam pa tam sta pela dva ponočna sleparja kako okroglo pesmico, pa tudi onadva sta se zaspana izgubila vsak za enim oglom.

Samo v gradu sta čula še dva človeka. Luč je svetila iz graščakovega okna.

Tudi nočoj najdemo v isti sobi kakor že pred leti dva naša stara znanca, Sova in Jurca. Stari gospodar v gradu že dolgo ni vasa. Nočoj pa je bil Sova nenavadno pri volji in besedi, menda ga je bila razvedrila obila košnja.

„Klaje boste pa imeli letos veliko, klaje," govori Jurec graščaku. „Hodil sem po travniku in videl, da so vam dosti nakosili in natepli."

Sova je nekaj zarenčal in primuzal.

„Samo niso vam pokosili čisto," nadaljuje Jurec. „Nekatere redi leže še vse kosmate. Pozna se, da so nekateri le tako potepli, da so vrgli kose iz rok. Hencajte, človek bi imel veselje takemu pritisniti brco, da bi se učil kositi. Malo manj kot pol voziča bi je bilo lahko več, mrvica."

„Delalo je nekaj tlačanov," spregovori Sova in puha dalje tobak.

„Tlačanje so tlačanje. Domač posel je še zmerom najboljše, če je priden. Dober hlapec je boljši kot zlata vaga. To sem jaz skusil. Kaj menite, dela sem imel dosti, otrok pa malo, samó Anko. Zato sem moral imeti hlapce. To pa moram reči, za delo ga ves čas nisem imel, kakor je bil tisti Domen," je govoril mož počasi, kakor so mu misli tekle iz stare glave.

„Hem!" zarenči pri tem imenu Sova.

„Ni o njem nič slišati? Kje neki je? Če je res doli na turški meji od vojske pobegnil, ali kaj? Ljudje so govorili, da je prišlo tako pisanje."

„Ne vem," pravi Sova in se obrne v temno stran. Ta reč mu ni bila ljuba. Toda Jurec tega ni zapazil.

„Kaj pravite, kaj je? Čakaj no! Neko reč sem imel že dostikrat na jeziku, da bi vas rad vprašal. A včasih se nisem domislil, včasih sem bil pa toliko štramast, da se nisem upal vprašati. Kaj je res, kar klepečejo ljudje in trobezljajo stara babišča, da vam je bil Domen v rodu?" Zadnje vprašanje je govoril bolj natihoma, skrivnostno.

„Kaj klepečejo?" naglo povzame Sova.

„I nu, zastopite me, jaz sem še zmerom dejal, da ne bo nič resnice. Rekel sem, težko, če bo kaj. Pa ljudje hočejo zmerom več vedeti. Tisti berač Urh, ki na gosli brenka — zdaj ga ni v te kraje že dolgo več — je bil raznesel, da je bil Domen vaš — vaš sin."

V tem hipu se zasliši z dvora sem lajanje velikega priklenjenega psa. Grozovito je razgrajal in se zaletaval, kakor ga ni Sova še nikdar slišal.

„Kaj neki je?" je dejal graščak, vstal s stola, snel s klina na steni staro puško in šel k oknu. A zunaj se je bilo pooblačilo, videlo se ni za pet pediti. Bogastvo in denar je bilo storilo skopega gospodarja takega, da se je za svoje imetje neznansko bal.

„Družina pa že vsa spi. Kaj ti bo to?" renči Sova, napne petelina pri puški in se odmakne od odprtega okna. Zdajci slišita oba, kako pes zacvili in lajanje pojenja.

„Kaj je to?" reče Sova in prebledi kot zid.

Postavi se zopet na okno in zagrmí s svojim debelim glasom: „Kdo je?" in nameri puško naravnost v temo proti dvorišču.

bo še

kje, domovina, si?
še pod triglavom, okrog karavank?
tu? preko mórja? in ni ti meja?

(župančič)

iz našega zdomstva

anglija

V prejšnji številki Naše luči smo že poročali o obisku angleškega škofa Trippa v naši londonski kape-
li. Naknadno je škof Tripp povedal, da zelo lepo pojemo. Najbolj pa smo veseli njegove izjave, da je do-
živel, kako držimo skupaj.

V *Bedfordu* smo nedavno prazno-
vali poroko Lojzeka in Kristine
Fras. Ponovno želimo njima in nju-
nim dobrim staršem vse božje bla-
goslove!

V *Stanstead Abbots* je bila kršče-
na Nataša Marko, hčerka Brede in
Petra. Naj Gospod ohrani v svoji
ljubezni to mlado družino in vse na-
še družine!

G. Jožetu Pavliču, ki se že več
tednov zdravi v londonski bolnici,
želimo čimprejnjega poboljšanja in
Bog daj ljubo zdravje!

avstrija

PREDARLSKA

Maša na Lustenauer Hütte: Naše
planinsko društvo pripravlja za čla-
ne in njihove družine ob nedeljah in
praznikih izlete na planine. Za dru-
žine z majhnimi otroki organiziramo
lahko dostopne, za bolj „izurjene“
planince pa težje vzpone. Namen
le-teh je, gojiti družabnost in spo-
znati lepoto vrhov in gora, ki kot ve-
nec obdajajo našo deželo.

Za tretjo nedeljo v septembru
smo načrtovali družinski izlet na
Lustenauer Hütte nad Bodelom,

kjer bi imeli mašo, nato pa spre-
hod. Pogoj je bil, da bo lepo vreme.
Nedeljsko jutro nas je pričakalo v
oblakih in rosenju, vremenska na-
poved pa je bila kar obetavna. Mno-
gi so se ustrašili in ostali doma; ne-
kaj pogumnih planincev in otrok pa
je odšlo na pot. Nebo se je počasi
jasnilo in ob 11. uri, ko je bila napo-
vedana maša, smo se zbrali v kape-
li, ki stoji sredi planjave. Kapelica
je majhna, zato smo jo kar napolni-
li, ker so se nam pridružili še neka-
teri domačini iz župnije Schwarzen-
berg. Vse je bilo zelo domače; petje
in božja beseda nas je vpeljala v
skrivnost gorskega sveta, kjer se
počuti človek sproščenega, vesele-
ga in hvaležnega za lepoto, ki ga
obdaja in jo uživa. Čisti zrak in na-
rava, zvonjenje kravjih zvoncev, čre-
de krav in ovac in posamezni ljubi-
telji planin, so nas pozdravljali, ko
smo po končani službi božji šli k
bližnji planinski koči na okrepčilo.
Ob prijetnem kramljanju in okrepči-
lu smo počasi zapuščali planino.
Najvišji vrhovi so bili že pokriti s
snegom in so se lesketali v popol-
danskem soncu. Pod nami pa je bi-
la dolina Bregenzerwald, ki nas je s

svojimi lepo posejanimi hišami in
cerkvicami vabila v objem.

Nedelja tujih delavcev: Za leto-
šnjo nedeljo tujih delavcev smo se
spet zbrali v župnijski cerkvi v Fra-
stanzu, kjer se že nekaj let za-
povrstijo srečujemo. Vsa teža sre-
čanja je bila izražena v stavku iz
svetega pisma: vsi smo otroci ene-
ga Očeta. Večerna maša, ki sta jo
oblikovala slovenski otroški pevski
zbor in Tamburica, je bila dobro
obiskana. Tudi precej Slovencev in
Hrvatov iz vse dežele se nas je
zbralo; zato je bilo bogoslužje božje
besede v slovenskem, hrvatskem in
nemškem jeziku. Po evangeliju je
imel nagovor g. Peter Herbert, vodi-
telj Gastarbeiterreferata pri škofiji
Feldkirch. Spomnil nas je še enkrat
na papeževe besede, ki jih je ob pri-
liki svojega obiska povedal vsem, ki
so odgovorni za te ljudi. Zato ne
sme ostati samo pri besedah, am-
pak se mora poznati v praktičnem
življenju. Nekateri so prepričani, da
naredijo svojo dolžnost, če se od-
dolžijo s kakšnim darom. Opozoril
je tudi na pomoč pri učenju tujih
otrok. Že več let se v okviru škofije
vrši akcija za pomoč tistim otrokom
tujih delavcev, ki jim učenje dela te-
žave. Takšni naj bi se vključili med
avstrijske sovrstnike, kjer naj bi jim
pomoč mater ali očetov pomagala
prebroditi te težave in z uspehom
dokončati razred. Po končanem bo-
goslužnem srečanju je bila še prir-
editev v župnijskem centru. Naši
otroci so zapeli več pesmi pod
vodstvom g. Andreje Pipp, nekateri
pa so zaigrali na instrumente, ki se

*Planinski po-
zdrav z Luste-
nauer Hütte.*

Linški Slovenci čakamo na papeža. — Zakaj so prireditelji KAB slovenski transparent odstranili pred papeževim prihodom, nam je neznano.

Jožef Sadl z nevesto Suzano iz Trauna.

jih učijo. Tamburica je zaigrala hrvaške narodne pesmi, domači otroški zbor pa nekaj narodnih in umetnih pesmi. V nedeljo pa je bilo podobno srečanje še v Hardu. Premalo je samo eno nedeljo v letu posvetiti temu vprašanju, vendar so tudi takšni drobci pomembni za rast in oblikovanje krščanske zavesti in odgovornosti.

V nedeljo, 25. septembra, smo se Slovenci v Vorarlbergu pridružili velikemu romanju švicarskih Slovencev v Einsiedeln. Tokrat nas je obiskal novi ljubljanski škof msgr. Kvas in skupaj z zdomskimi duhovniki opravil mašo in podelil zakrament sv. birme nekaterim našim otrokom. G. škof nam je prinesel pozdrave slovenske Cerkve in njenih predstavnikov. V homiliji pa nas je spet spomnil življenja iz milosti Sv. Duha, ki smo ga prejeli in da bi se po zakramentu sprave srečali z Bogom v svetem letu odrešenja. Še tesneje pa nas je povežalo srečanje v kapeli Matere božje, kjer smo zapeli litanije in s pesmijo pozdravili Marijo — Kraljico Slovencev. Po končani slovesnosti pa še prisrčno srečanje in pozdravljanje z rojaki pred cerkvijo. Spomin, ki ostane še dolgo, kot velik dar v tujem svetu.

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Četrta nedelja v septembru je v Nemčiji, nemški Švici in v

Avstriji „izseljenska nedelja“. Glavni njen namen je opozarjati domačine na brate po veri, ki so se med njimi naselili ali zaradi dela, ki ga doma niso našli, ali zaradi študijev, ali pa, ker doma niso našli potrebne svobode in so si izbrali pot begunstva v deželah z večjo osebno svobodo. Na žalost pa po mnogih župnijah, kjer zdomci živijo v večjem številu, poziv Cerkve ne najde tistega odmeva, kakor bi bil potreben in misel na „tujce“, ki živijo med njimi, ne najde mesta v župnijskem občestvu.

Linški pastoralni urad je razposlal vsem župnijam plakate in programe, kako naj bi to nedeljo praznovali. Referat za tujce pa je povabil k skupnemu mašnemu slavlju v cerkev sv. Antona v Novem svetu (Neue Welt). Že dolgo pred pričetkom božje službe so se verniki najrazličnejših narodnosti zbirali pred cerkvijo. Največ je bilo Hrvatov. Dokaj močne so bile skupine Poljakov,

Madžarov, Čehov in Slovakov. Tudi Slovencev nas je bilo kar precej, od teh 8 v narodnih nošah. Ob 11. uri je prišel v spremstvu izseljenskih duhovnikov v cerkev linški škof Maksimilijan, ki je začel mašo v slovenskem jeziku, končal pa s hrvatskim blagoslovom. Med mašo so peli in molili v desetih jezikih. Očenaš smo peli v latinščini. Neka gospa z Dunaja je rekla, da že dolgo ni doživela tako lepega bogoslužja, kakor je bilo to. Škof Aichern si je znal pridobiti srca navzočih in marsikdo je moral večkrat seči po robcu, da si je otrl solze.

Po maši je gospod škof šel k mizam, ki so bile postavljene na prostoru pred cerkvijo in se razgovarjal z ljudmi. Pri slovenski skupini se je še posebej dolgo zadrževal. Ker je bilo tudi vreme po viharji noči lepo

Narodne noše s škofom Maksimilijanom Aichernom na izseljensko nedeljo.

in toplo, se je razvilo prav ljudsko slavlje.

Poleg dveh porok, omenjenih v oktobrski „Naši luči“, je bila 30. septembra še ena. Poročila se je gdč. Antonija Zorè z g. Albertom Leebom. Poroka je bila v farni cerkvi v Kleinmünchnu. Poročal je ob asistenci izseljenskega duhovnika krajevni župnik, ki je bil nekdanji nevestin veroučitelj. Zelo smo bili veseli, da je Toni prišla z možem tudi v nedeljo po poroki k slovenski maši. Ob tej priložnosti se ji tudi zahvaljujemo za vso pomoč v kuhinji v našem centru. Obema želimo veliko božjega blagoslova na skupni življenjski poti.

V Splošni bolnici v Linzu se zdravi ga. Matilda Tkalec. Ima odprto rano na nogi. Želimo ji, da bi se pozdravila in spet mogla prihajati med nas. Čeprav je iz Trauna v Linz precej daleč, pride vedno rada s svojim možem med nas k slovenski božji službi.

SALBURŠKA

SALZBURG — Po počitnicah smo se na tretjo nedeljo spet zbrali k slovenskemu bogoslužju. Čast salzburških Slovencev so reševali rojaki iz bavorskega Freilassinga in pa družina Käfer iz Halleina, kajti iz mesta samega ni bilo nobenega vernika med nami. Ali je res med našimi mestnimi rojaki tako malo narodne zavesti? Saj verni so. Rojaki iz Freilassinga so že predlagali, naj bi se z mašo preselili k njim, da jim ne bo treba hoditi čez državno mejo. Upam, da se bo stanje zboljšalo, ko se bodo vrnil s počitnic koroški bogoslovci in študentje.

Po maši smo se peljali v Mülnerstübl in preživeli prav prijetno popoldne.

Ko smo na televiziji gledali mašno slavlje s papežem v Marijinem Celju, smo z zadovoljstvom ugotovili, da je papežu kot diakon stregel naš slovenski diakon g. Peter Olip. To je tudi za nas resnično „stolten“ doživljaj in dogodek.

G. Slavko Gjerkiš iz Oberalma je imel nesrečo pri delu. Strojna žaga mu je odrezala gornji del kazalca

— mizarska bolezen! Želimo mu, da bi se čim prej pozdravil.

TENNECK — Navadno se po maši zberemo v tovarniški dvorani. V oktobru pa je bila dvorana zaradi koncerta krajevnega godbe na pihala zasedena. So nas pa Švabovi povabili kar na svoj dom. Tam smo preživeli večer z živahnimi debatami. Za vso postrežbo se Švabovi družini iz srca zahvaljujemo.

Kronistu, ki tale poročila piše, ostaja vedno več apna v glavi in večkrat kaj pozabi napisati. Tako je pozabil omeniti, da sta poleg g. Jurkoviča odšla v pokoj in domov g. Franc Novak iz Štrigove in g. Jurij Horvat iz Jošovec. Družini sta jih bili gotovo veseli, mi ju pa pogrešamo.

belgija

LIMBURG-LIÈGE

Slovenski dan v Eisdeni. — V soboto, 8. okt. 83, je v Eisdeni bil 23. Slovenski dan. Ob 16. uri je bila služba božja, pri kateri so sodelovali g. Ciril Turk iz Stuttgarta, g. Kazimir Gaberc iz Charleroi, g. Stanko Kavalarič iz Pas-de-Calaisa, g. Martin Mlakar in g. Janez Pucelj iz Porurja, g. Karel Kozina iz Bruslja, hrvatski sobrat g. Drago Rogina iz Liège-a in krajevni slovenski duhovnik g. Vinko Žakelj.

Pri maši je Slomškov zbor sodeloval s pesmijo. Pri verskem nagovoru je krajevni slov. duhovnik ob geslu letošnjega Slov. dneva: „Zvesti Bogu, narodu in prijatelji med seboj!“ kratko razvil nekaj misli. Na anekdoti iz Stalinovih časov je duhovnik prikazal, da ne moreš biti zvest Bogu in narodu, če ne znaš trpeti. Zvestoba narodu, zvestoba ljudstvu brez besede ne išče trenutnih koristi, ne išče časti in priznanja. Zvestoba narodu in njegovemu ljudstvu trpi in dela to, kar je v danih okoliščinah mogoče.

Pri kulturnem programu, pri katerem je nastopalo 140 oseb, so se

vrstili: Mešani zbor Slomšek pod vodstvom Vilija Roglja, mešani zbor Berk en Brem iz Zutendaala, moški zbor Slomšek, dekliška plesna skupina Saffir iz Maasmechelena pod vodstvom gdč. Renate Pirčeva, hrvatska plesna skupina Vatroslav Lisinski iz Liège-a pod vodstvom sestre Adeodate, Vesela mladina, vodita g. Polde Cvrle in g. Edi Oštir in Mladi muzikantje iz Stuttgarta, ki jih vodi g. Ciril Turk.

Program je bil malo dolg, vendar je občinstvo ostalo še precej pazljivo. Dvorana je prostorna (za 2400 ljudi) in prijazna, a ni zgrajena po zakonih akustike. Zato je za pevce težka. Vendar so pevci uspeli, da je zavidna kvaliteta njihovega podajanja prišla do izraza. Pogoste in resne pevske vaje so rodile svoje sadove. Iskrena hvala pevovodji g. Viliju Roglju in pevcem. S svojimi nastopi nudijo našim ljudem veliko kulturnih užitkov, pred tujim svetom pa so uspešni ambasadorji naše kulture in človečanske osveščenosti.

Hrvatska mladina iz Liège-a je pod vodstvom sestre Adeodate prvič nastopila na našem odru. V prelepih narodnih nošah je odlično predstavila hrvatske narodne pleske, s katerimi je prav lepo obogatila naš program.

Gdč. Renata Pirčeva je s svojo skupino deklic, ki nastopajo pod imenom Saffir, prikazala nekaj modernih plesov. Pokazale so lepe plesne darove. Visoko kvaliteto je pokazal tudi flamski mešani zbor Berk en Brem iz Zutendaala. Peli so nemške in flamske pesmi.

Vesela mladina je z veseljem napolnila vso dvorano. Naj vztraja in naj se ji ponudi priložnost, da bo svoje veselje ponesla še drugam.

V zadnji točki pa so nastopili Mladi muzikantje, dragi gostje iz Stuttgarta, pod vodstvom g. Cirila Turka. Kdor je imel kdaj opravka z mladino, bo razumel, koliko truda so vložili v pripravo tega programa. Iskrene čestitke in zahvala! Škoda, da je pozornost občinstva zaradi dolgega programa že začela popuščati. Gostje iz Stuttgarta so lepo obogatili letošnji Slovenski dan

in upamo, da to srečanje ne bo zadnje.

Goste je s kratkim nagovorom pozdravil predsednik društva Slomšek g. Bernard Žabot. Gospodu Ivanu Lipovšku je g. predsednik izročil diplomo častnega članstva društva Slomšek v priznanje in zahvalo za njegovo zvesto sodelovanje. G. Lipovšek je letos, kot smo poročali v zadnji Naši luči, obhajal 70. obletnico življenja.

Prosto zabavo je vodil Lesjakov kvintet.

Slovenski dan ne služi samo razvedrilu. Tudi ne služi samo kulturnim in folklornim užitkom. Želi nam pomagati, da bi polneje razumeli in živeli naš čas, da bi se bolj živo zavedli svojega poslanstva kot ljudje, kot Slovenci in kot kristjani. Slov. dan naj bi nas navajal h krščanski in človečanski solidarnosti, k večjemu priznanju človeka po človeku in ista solidarnost naj nas navaja, da bomo bolj zavzeto delovali za slovensko in krščansko stvar in za lepši, smiselno bogatejši Slovenski dan.

„Zvesti Bogu, narodu in prijatelji med seboj!“

Dragim gostom, številnim sodelavcem na odru, pri pripravah in postrežbi iskrena zahvala za duha sodelovanja in solidarnosti.

Naši bolniki: V Lanakenu se je zdravil g. Alojz Korelc st. iz Maasmechelen. G. Alojz je bil vnet družbenik med obema vojnama. Zdaj živi v prijetni hišici sredi gozda. Z veliko ljubeznijo do narave in živali nudi s svojo ženo, go. Milo, gostoljubje domačim živalim: psom, mačkam in celo piškam, katere brezsrčni in nekulturni ljudje vržejo iz avta pred odhodom na počitnice. O tem bi mogli o priložnosti zapisati zanimive zgodbe. Korelčevim čestitamo k njihovi človečnosti in jim pošiljamo iskrene pozdrave in želje za zdravje.

Naši rajni: V sanatoriju v Lanakenu je umrl g. Jožef Avsec, rojen pred 82 leti v Bučki. Bil je priden delavec, poštenjak in dober kristjan.

Vdovi, 90-letni ge. Ani, in sorodstvom izrekamo krščansko sožalje.

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, Impasse Hoche, poleg Slovenskega doma.

Veronauk in pouk slovenskega jezika na slovenski župniji bo v novembru v nedeljo, 6. in 20., v decembru pa v nedeljo, 4. in 18. decembra. — Miklavževanje bo v nedeljo, 4. decembra, po maši v dvorani.

Društvo Slovencev vabi na *martinovanje*, ki bo v soboto, 12. novembra, v dvorani Slovenskega doma. Ob petih popoldne bo maša, ob šestih začetek srečanja, kjer bo na razpolago dobra večerja, pa seveda tudi kaj za žejo. Za dobro razpoloženje bodo skrbeli Pariški slavčki, pa seveda vsi, ki boste prišli. Vsi toplo vabljeni!

Poroki — 24. septembra sta v Mitry-Mory pred oltarjem sklenila svoji življenjski poti Joško Boštjančič in Pascale Grzymisky, 1. oktobra pa v Verrières-le-Buisson Pierre Žajdela in Frédérique Dumas. Naj jim sonce ljubezni greje njihovo življenjsko pot!

MELUN (Seine-et-Marne)

Skupno mašo bomo imeli v nedeljo, 6. novembra, ob devetih zjutraj v poljski cerkvi v Dammarie.

LA MACHINE (Nièvre)

K skupni maši se bomo zbrali v nedeljo, 27. novembra, ob enajstih v župnijski cerkvi.

MORESTEL (Isère)

Sestra frančiškanka Imelda Vautić je prvo nedeljo v oktobru v krogu svoje samostanske družine praznovala *zlati obletnico* svojih redovnih obljub. Ko smo z njo združeni v zahvalni molitvi, mislimo na vse sestre, ki se doma in širom po svetu žrtvujejo za božje kraljestvo.

TUCQUEGNIEUX-MARINE

92 let. Lepa starost, kajne? Bližja se ji naša priljubljena gospa Rožetova. Bravci Naše luči jo dobro poznamo, saj je pisala vanjo svoje lepe pesmi. Prezgodaj ji je umrl mož. Svojih šest otrok je vendar sama lepo vzgojila, dve hčerki sta redovnici.

G. Dejak nam pride redno maševati vsako drugo nedeljo v mesecu.

Jankovičev vnuk Dominik je odšel za 2 leti v Afriko, kjer bo opravil vojaško dolžnost, potem pa nadaljeval teološke študije.

Na cesti srečujemo vsak dan trumo mladih, ki gredo s težkimi, s knjigami in zvezki „nabasanimi“ nahrbtniki v šolo. Trikotnika pa ni več. Kakšnega trikotnika? Kakšnega trikotnika neki?

Za pravilno vzgojo otroka so včasih z roko v roki skrbeli starši, duhovnik in učitelj. To je bil tisti trikotnik, ki je vzgojil dobre fante in može, dobra dekleta in matere. Ta trikotnik je danes skoraj razbit, česar posledice beremo vsak dan v časopisih. Ali se bodo vrnili zlati stari časi? Vsak izmed nas lahko nekoliko pripomore k temu.

NANCY

G. Dejak hodi zopet tja maševati enkrat na mesec. V cerkvi smo se zadnjič pogovarjali o hudih posledicah krivoverskih sekt.

Po maši pa je vse povabil na malico neumorni g. Maršič s svojo ženo Cvetko. G. Dejak je tudi zmeraj vabljen tja na kosilo. Na malico nas pa večkrat povabita tudi g. Zver in njegova žena. „Kjer se zbirajo Slovenci, tam — čeprav na tujem — so doma.“

J. J.

AUMETZ

V nedeljo, 18. septembra, sta zakonca Jože Mugerli in Lucija Tinta iz Audun-le-Tiche, rojena v Kostanjevici pri Kanalu, obhajala v Aumetzu svoj zlatoporočni jubilej. Ob 9. uri je bila zanju sv. maša, ki jo je daroval g. Dejak in h kateri so prišli njuni trije otroci, vnuki, sorodniki in prijatelji poleg drugih nedelj-

*Zlatoporočenca ga. Lucija Tinta in
g. Jože Mugerli iz Audun-le-Tiche.*

nemčija

STUTTGART-okolica

Dan tujih delavcev. — V nedeljo, 25. septembra, smo v Stuttgartu praznovali „dan tujih delavcev“ z veliko slovesnostjo v cerkvi sv. Eberharda, ki je pomožna stolnica škofije Rottenburg-Stuttgart. Ob tej priliki je bila nabito polna (okrog 1500 ljudi) z nemškimi verniki in verniki delavcev tujih narodnosti. Pred oltarjem je bilo kar 5 škofov: papeški nuncij iz Bonna Guido del Mestri, tukajšnji škof Georg Moser, ljubljanski pomožni škof Stanislav Lenič, šibeniški škof Arnežič in nadškof Cantisani iz škofije Cantanzaro v Italiji. Nuncij Del Mestri je med svojo pridigo prebral pismo papeža Janeza Pavla II., napisano za to priložnost. Papež Janez Pavel II. in nuncij Del Mestri sta poudarila, da naša Cerkev ne pozna tujcev, saj smo vsi krščeni med seboj brat-

nikov, tako da se je Marijina kapela skoraj napolnila. G. Dejak jima je pred bogoslužjem božje besede čestital, jima želel zdravja in sreče in ju vzpodbudil, naj še vnaprej v vsej dobri volji vršita dobra dela v slavo božjo, v lastno rešenje in zveščanje bližnjega.

Tudi petje je bilo to pot bolj močno, ker je vsakdo hotel slavljence ma že kar z njim čestitati. Po maši so se mudili kar v Aumetzu, v lokalu slovenskega društva imeli kosilo in preživeli potem popoldan v prepevanju in poslušanju gramofonskih plošč.

Po krstni vodi so postali božji otroci: Vincencij Vignacourt, Doriana Sabina Bourgois, Tedy Jenez Salvator Defontane, Angelika Micelli, Jonatan Micelli, Ciril Sobanski, Jilijan Rogerre, Marcelina Dumešič, Friderika Szuptar. Naj jih spremlja božje varstvo.

V boljšo domovino se je v Bruay-en-Artoisu preselila 4. septembra ga. Ana Simonič rojena Smolik. Vdova po našem nepozabnem kulturnem in prosvetnem delavcu Francu Simoniču, je njegovo delo za slovensko skupnost na Bruay-en-Artoisu spremljala in mu pomagala. S svojim mirnim, dobrim značajem je osvojila srca vseh, ki so jo poznali in cenili. Pogrebna maša je 7. septembra napolnila cerkev sv. Martina, kjer so se rojaki in prijatelji poslovili in ji zapeli slovensko pesem. Sinovoma in družinam naše iskreno sožalje. Naj se odpočije v Gospodu!

Duhovne priprave na božič se začno s prvo adventno nedeljo: 27. novembra v Armentierresu v cerkvi N. D. de Lourdes, ob 16. uri. V Tourcoingu 4. decembra v kapeli pomočnic duš v vicah Rue d'Austerlitz, ob 16.30 uri. Vsi rojaki iz Armentierresa in okolice Lilla prisrčno vabljeni k svetoletni spovedi in duhovni obnovi.

„Sedaj pa v božjem imenu na pot!“ je rekel naš delavec Janez Blažič 6. septembra pred cerkvijo sv. Konrada v Stuttgartu, preden se je podal na pot v Slovenijo s svojim zvonom miru, posvečenim Kristusu Kralju.

PAS-DE-CALAIS in NORD

Za Vse svete in Verne duše bomo okrasili grobove naših dragih. Z molitvijo jih bomo ves mesec priporočali božjemu usmiljenju. V svetem letu odrešenja pa tudi sami pomislimo na neskončno vrednost naše duše. Uravnajmo našo pot v luči večnosti.

Obisk pokopališč bo tudi letos po navadnem redu: 1. novembra Bruay-en-Artois, Fosse 6, ob 14.30, Fosse 3 ob 15.30, ob 17. uri maša z molitvami za umrle.

2. novembra: Méricourt 10.30 maša s priporočilom umrlih, nato obisk pokopališča v Sallauminesu. Ob 14. uri Noyelles-s-Lens, 15. uri Mericourt; 16. uri Liévin, ob 17. uri maša s priporočilom umrlih.

je in sestre. Na politične in gospodarske kroge pa sta apelirala, da pri svojih odločitvah mislijo predvsem na človeka, ki je vreden pravičnega kosa kruha.

Po sveti maši so narodni škofje v svojem jeziku pozdravili svoje skupine. Hrvaški škof Arnežič je posebno pogumno pozval svoje rojake, da tudi v tujini neustrašeno izpovedujejo vero svojih očetov, pošiljajo svoje otroke k narodnemu verouku in se ne ustrašijo nobenih zapostavljanj in groženj od nikoder. Škof Lenič je izrekel pozdrave vseh škofov Slovenije ter povabil rojake, da se radi udeležujejo slovenske službe božje in berejo verske časopise, da z bivanjem na tujem ne bodo razočarali domače Cerkve in svojih vernih staršev.

Za spomnim na srečanje s škofom Leničem, ki ga je spremljal naš narodni delegat v Nemčiji, msgr. dr. Janez Zdešar iz Münchna, smo napravili po službi božji pred cerkvijo skupni posnetek.

Vinska trgatev. — Na zahvalno nedeljo, 25. septembra, smo Slovenci iz Stuttgarta in okoliških krajev praznovali svojo 17. vinsko trgatev. Kot vedno, je bila tudi to pot dvorana polna. Na odru smo imeli častnega gosta, škofa Leniča iz Ljubljane. Med nami se je prav dobro počutil in po mikrofону je prispeval svojo točko v veliko zadovoljstvo vseh navzočih, kar je potrjeval močan aplavz. Na prireditve je prišel tudi zastopnik Caritasverbanda, ki je navzočim rojakom izrekel iskrene pozdrave svoje ustanove. Ta je v ZR Nemčiji najmočnejša socialna organizacija tudi v pogledu dela za tuje delavce.

Prireditve je potekala po ustaljenem redu: pozdrav, nastop mladinskega ansambla, pevskega zbora Domačega zvona, tombola, zabavne točke, skupno petje, ples ob zvokih kvinteta Veseli fantje.

Tretjino dohodka so organizatorji prireditve odposlali slovenskim misijonarjem po svetu in tudi celotna nabirka med škofovo mašo v cerkvi St. Elisabeth v Esslingenu je šla v ta namen.

Zvon miru — Friedensglocke. — Od 5. do 6. septembra smo pred cerkvijo sv. Konrada v Stuttgartu občudovali novi veliki zvon (4000 kg) za Šmarno goro v Sloveniji. Naš delavec Janez Blažič iz Vodice je s tem darom (72.000 DM) poklonil domovini nepreklicno znamenje miru in sprave v svetem letu. „Zvon, (ki že visi v zvoniku šmarnogorske božjepotne cerkve) bo klical vsej okolici, tisočim romarjem in izletnikom, da mir gradimo z žrtvijo in ne s kričanjem in cestnimi demonstracijami,“ pravi gospod Blažič. „Ist denn das möglich — ali je to mogoče“ (da namreč en sam človek kupi zvon), so se spraševali nemški rojaki, ki so zvon občudovali. Tudi televizija je z dvojno oddajo pokazala gospoda Janeza ob zvonu, ko ga je predstavil svojim delovnim kolegom v delavskem naselju Niedererwasen v Sindelfingenu. „Wo sollen wir einen guten Mann suchen — kje naj iščemo dobrega moža!“ je zaključil komentator to oddajo.

Bogoslav Grobelnik in Brigita Kotnik sta imela na svojem poročnem slavlju v Knittlingenu (30. 7. 83) veliko gostov.

Preko Altöttinga na Bavarskem in Dunaja je gospod Blažič sam prepeljal zvon v Slovenijo. Napis na tovrnjaku: „MIR — FRIEDE in ZVON MIRU — FRIEDENSGLOCKE za — für Šmarno goro“ je naznanjal tisočim ljudem po Nemčiji, Avstriji in Sloveniji, da hočemo Slovenci mir med narodi. Kot rečeno, nam rojak Janez Blažič zgledno pokaže, kako naj mir gradimo. Hvala mu za to potezo!

Na tem mestu se zahvaljujemo vsem rojakom v Stuttgartu in okoli-

Na Vinski trgatevi v Esslingenu, 25. septembra, je bilo vse židane volje. Na izseljenski zastavi beremo geslo: Bogu otroci, narodu sinovi, ni komur hlapci.

Miroslav Grobelnik iz Vitanja in Uršula Raichle iz Stuttgarta sta praznovala svojo poroko 13. avgusta letos v Rechberghausnu.

ci za svoj dar, s katerim so plačali prevoz zvona v domovino (ca. 2500.— DM).

OBERHAUSEN

Slovenski izseljenci in začasni delavci v nemškem Porurju so 17. septembra praznovali 25. obletnico

Zvonko Tudina in Jelka Tone na poročni dan (20. avgusta 1983) pred cerkvijo sv. Konrada v Stuttgartu.

svoje slovenske župnije, ki ima sedež v Oberhausnu. Praznovanje je bilo vključeno v vsakoletno jesensko prireditev *Vinsko trgatév*. Slovesnost je popestrilo sodelovanje dveh zborov. Posebno vez z domovino nam je prinesel moški zbor iz župnije Naklo, kulturno prizadevanje Slovencev tukaj pa je predstavljala mešani zbor Slovenski cvet.

Začeli smo z zahvalnim bogoslužjem, ki ga je vodil g. Janez Zdešar. On sam je bil pred 25 leti organizator prvega slovenskega misijona in prvi slovenski duhovnik tukaj.

Bogoslužje se je zlivalo ob molitvah, nagovoru in petju v eno samo hvalnico Bogu za mnogovrstne darove, ki so v preteklih letih prihajali Slovincem tod okrog. Zborovska in ljudska pesem je oznanjala veselje, da tudi danes žive tod ljudje, ki jim jezik domače zemlje pomeni bogastvo. V njem je pesem tako zvočna in naši duši blagodejna, da si tega ne pustimo vzeti.

Proslava po maši je imela v govornem delu namen, kratko prikazati življenje slovenskih skupnosti v Porurju od začetka tega stoletja s poudarkom, kako je prišlo do ustanovitve slovenske župnije. G. Zdešar je na koncu še opisal delo v prvih letih misijona in napravil nekaj primerjav z današnjim stanjem. Njegove misli so izzvenele v pobudo, da smo vsi dolžni ohranjati v trdni povezanosti med seboj še naprej svoj jezik, svojo kulturo in zvestobo Bogu. Vmes je barvala program pesem obeh zborov. V eni točki se je predstavil tudi kvartet slovenskih fantov iz Moersa. Melodije, blagozvočnost in besedila so risala v naša srca podobo in vsebino besede: domovina. Veličala so njene naravne lepote, ki so nam prerasle v simbole slovenstva, govorila so o našem domotožju, o naši zgodovini. Med nas je bil vržen klic, naj ostanemo vredni in zvesti pripadniki svojega naroda, ki je za svoj obstoj doprinesel premnoge žrtve.

Slovenska župnija ima tu v tujini poleg svojega osnovnega poslanstva buditi spoznanje in vero v Boga prav posebej še to nalogo, da je v pomoč vsakemu Slovincu, ki hoče živeti iz svojih naravnih korenin. S

to nalogo je že 25 let v službi kristjanom in nekristjanom med Slovenci in hoče v bodoče to tudi ostati. Naj Bog blagoslavlja vsakogar, ki se ji pridružuje v svojem srcu in z delom za te visoke cilje.

Ljudje so prisluhnili in večino ni motila enourna prireditev, bili pa so nekateri med nami z manj občutka za vse to. Želeli so si muzike in plesa in prišli so na svoj račun, saj se je praznovanje nadaljevalo v tem stilu preko polnoči. Sproščeno smo se razveseljevali ob polki in valčku. Ni jih bilo malo med udeleženci, ki so se ob odhodu še posebej zahvalili za prvi del programa. Imeli so od celotne prireditve nekaj več.

Javno naj se tu zahvalim vsem, ki so požrtvovalno pomagali pripraviti naš praznik.

MÜNCHEN

25. septembra je ponovil v cerkvi sv. Duha v Münchnu novo mašo g. Stanislav Slatinek iz Celja, naš dober znanec iz preteklih let, ko je hodil v počitnicah v München študirat nemščino. Z njim sta somaševala celjski kaplan in tukajšnji slovenski duhovnik.

Oltar je bil za to slovesnost posebej okrašen. Novomašnika smo sprejeli s prelepo staro „Novomašnik, bodi pozdravljen!“ V imenu fare ga je z jasnim in pogumnim glasom pozdravila Sonja in mu povedala, da ga sprejemamo kot Kristusovega duhovnika in mu želimo na njegovi poti veliko zadovoljstva in uspehov. Lilijana mu je izročila šopek rdečih nageljnov.

Novomašnik je s svojim lepim, globokim in močnim glasom vse dele maše, ki jih je moč peti, pel. Iz njegove pridige je vela globoka vera, velik pogum in optimizem. Na koncu maše se je vsem zahvalil, nam dal novomašni blagoslov in razdelil podobice.

Vsi navzoči smo bili nad novo mašo naravnost navdušeni, saj je bila enkratno lepa. Edino, kar je pri njej motilo, je bila premajhna udeležba naših faranov. Bilo nas je toliko kot vsako nedeljo. Včasih so rekli, da je za novo mašo vredno zrabiti par čevljev. Kje so bili drugi

Fotografiji sta s ponovitve nove maše v Münchnu. Prva kaže novomašnika tik pred blagoslovom, druga pa odhod duhovnikov in ministrantov od oltarja.

naši verniki iz Münchna in južne Bavarske?

Udeleženci so zbrali za novomašnika lep dar, 750 mark, kar je zelo veliko. Kasneje je neimenovani poslal zanj še 50 mark. Vsem darovavcem najlepša hvala!

Po maši se nas je lepa skupina zbrala z novomašnikom k večerji v slovenski krčmi. Novomašnik nam je odgovarjal na naša vprašanja o svojem poklicu, delu in načrtih. Zapeli smo vrsto narodnih pesmi in tako preživeli prijeten, domač večer.

Letošnja *vinska trgateg* je spet pokazala, da se naši ljudje iz Münchna in južne Bavarske radi zberejo k družabnim srečanjem, ki jih prireja naša fara. Računali smo, da bo z otroki vred kvečjemu 300 udeležencev, pa nas je bilo samo odraslih nad 300, poleg tega pa še kakšnih 60 otrok.

Kvintet Karavanke je pod vodstvom g. Jožeta Krofliča veliko, kvalitetno in živahno igral. Še posebej sta nam bila všeč oba venčka slovenskih narodnih pesmi.

3000 srečk je bilo prodanih v dveh urah, kar je v vseh zadnjih 17 letih rekordni čas. Bilo je 400 dobitkov; trije glavni so bili: prenosni barvni televizijski aparat Grundig (800 mark — odšel je v Gornjo Radgono), kuhinjski stroj (180 mark) in košara jestvin in pijač (100 mark).

Pri veselih tekmah so se moški pomerili v igri „sposojene roke“, že-

ne v trganju osmice iz časopisa, pari pa v plesu z grenivko med čeli. Pripravili so nam veliko veselja, sami so bili pa tudi nagrajeni.

Postrežba je bila to pot skoraj brezhibna. Kajpak ni manjkalo kranjskih klobas.

Celotno vzdušje je bilo domače, prijetno, veselo. Po tej izkušnji se nam za prihodnje pustovanje menda res ni treba bati, da bi prostora v dvorani ostajalo. Tolikšna udeležba in takšna dobra volja, kot smo jo to pot spet doživeli, je s strani faranov prepričljiva potrditev našega dela. Tudi zanj smo faranom iz srca hvaležni.

Poročila sta se g. Matija Šinkovec in gdč. Elisabeth Lax. Na njuni skupni življenjski poti jima želimo vse dobro!

Krščen je bil Anton Korošec, sin Jožeta in Lilijane Vidović. Staršema čestitamo, fantku pa želimo v življenju vse najboljše!

nizozemska

Že nekaj časa ima ga. Terezija Kozole iz Hexenberga probleme z zdravjem. Ponovno se je zatekla v bolnico. Želimo ji, da bi se njena roka čim prej pozdravila. Naša skup-

nost potrebuje njeno prijazno prisotnost.

švedska

GÖTEBORG

17. septembra je bilo v Göteborgu okrog katoliške cerkve zelo živahno. Škof Hubertus Brandenburg je blagoslovil obnovljene in razširjene prostore katoliške šole, ki jo vodijo šolske sestre, notredamke. Obiskuje jo 135 otrok (od 1. do 6. razreda). Posebna zanimivost šole je, da so otroci po poreklu skoraj iz vseh vetrov sveta. Na stopnišču šole poseben zemljevid prikazuje, od kod prihajajo starši šolarjev. Poleg iz vse Evrope in Južne Amerike, jih je nekaj tudi iz Egipta, Sirije, Libana in Indije in še celo s Kitajske so štirje. Iz Slovenije jih je deset. Ti so za otvoritev opremili posebno stojnico, ki je obiskovalcem predstavila nekatere slovenske značilnosti.

Poleg novih učilnic je šola z dograditvijo dobila tudi telovadnico, kar bo prišlo prav tudi odraslim župljanom. Telovadni krožki so že pričeli s svojo dejavnostjo in ob večerih imate priliko, da se pridružite namiznemu tenisu, košarki, judu ali orodni telovadbi.

5. oktobra je bil za šolo ponovno vesel dan. Osnovnošolski minister je sporočil, da 17 privatnih šol dobi državno podporo, med njimi obe katoliški; v Göteborgu in v Stockholmu.

Sveto leto odrešenja najdeva svoj odmev tudi med Slovenci na Švedskem. 25. septembra smo se udeležili maše narodov v „Kristinekyrkan“ — eni od večjih mestnih cerkva, ker je bila katoliška cerkev za to priliko premajhna.

Med mašo smo zapeli slovensko pesem ter s prošnjo v slovenščini sodelovali pri prošnjah za vse potrebe.

Duhovna obnova. — Svetoletno razpoloženje naj bi prinesla tudi načrtovana duhovna obnova, ki bo 4., 5. in 6. novembra v Göteborgu (v petek ob 7. uri zvečer, v soboto ob treh popoldne in v nedeljo ob štirih popoldne); 11., 12. in 13. novembra pa v Malmöju (v petek ob 7. uri zvečer, v soboto in nedeljo pa ob pol petih popoldne). Vodil jo bo izseljenski duhovnik iz Londona, g. Ludvik Roth. Vabljeni!

KÖPING

V poletnih dneh je Köping zadela žalost. Zaradi možganske krvavitve je umrla komaj 36-letna Nada Urbanc, roj. Bednar. Rojaki, ki so dopust preživljali v Köpingu ali pa so se takrat ravno vrnili od doma, so se polnoštevilno udeležili pogreba, ki je bil 29. junija. Prosimo Boga, naj ji bo bogat plačnik in opora ter tolažba domačim, 5-letnemu sinu Nikiju in 13-letni hčerki Kamili, možu ter očetu in mami, ki tudi živita v Köpingu.

ÖREBRO

7. oktobra smo se Slovenci iz Örebroja zbrali k pogrebu Franca Skolka, ki je umrl 10. septembra. Njegovo življenje je bilo zaznamovano z osamljenostjo. Tu na Švedskem ni imel svojcev, doma — v domu počitka v Tolminu — pa živi njegova 89-letna mati. Naj mu Bog nakloni veselje nebeške družbe. Čuti naj tudi, da se ga spominjamo in da ga spremlja naša molitev.

švica

Slovensko romanje v Einsiedeln. — Nedeljsko jutro dne 25. septembra t. l. je ponekod žarelo v sončni svetlobi, ponekod pa so oblaki hoteli imeti prednost pred soncem. Kadar človek gre v vsakdanjo službo ali na delo, pač gre brez ozira na vreme, precej rado pa vreme nastopi kot odločilen dejavnik, kadar se človek odpravlja na pot, ki se mu zdi sicer lepa in v določenem smislu celo potrebna, ne pa tudi življenjsko nujna.

Misli in načrti mnogih Slovencev, živečih v Švici in v bližnji sosesčini, so bili to jutro usmerjeni v Marijino romarsko svetišče *Einsiedeln*, kamor naj bi poromali že petnajstič. To je pravzaprav že majhen jubilej. Sredi dopoldneva so se z domačini (Švicarji), ki so prihajali k „Deseti“ maši, že zbirali tudi Slovenci. Vodila jih je želja po spravi z Bogom in ljudmi (s prejemom zakramenta spovedi — sprave) ter po podoživljanju trpljenja in smrti našega Odrešenika (med križevim potom) še posebno letos v svetem letu, ko slavimo 1950-letnico našega odrešenja, pod papeževim povabilnim geslom: „Odprite vrata Odrešeniku!“ Do opoldne smo se torej zbrali vsi, da bi predvsem počastili Odrešenikovo in našo Mater Marijo, se ji ob začetku novega delovnega leta (po končanih dopustih) priporočili za pomoč ter po njej izročili do-

bremu Bogu naše molitve in prošnje za njegov blagoslov pri vsakovrstnem delu.

Malo čez poldne, ko so očetje benediktinci končali svojo opoldansko molitev, se je začelo naše središčno romarsko opravilo — sveta maša. Ob somaševanju osmih duhovnikov jo je vodil novi ljubljanski pomožni škof Jožef Kvas, ki je s podelitvijo zakramenta sv. birme potrdil devet otrok v pričevalce Kristusa in njegovega evangelija. Zato so ga na začetku maše prav oni prisrčno pozdravili z deklamacijo. V svojem nagovoru po evangeliju je škof lepo orisal pravi lik pristnega kristjana pod vodstvom Svetega Duha in med drugim tudi nas odrasle spomnil na naš birmanski dan z vprašanjem, kaj in koliko nam je (še) ostalo od birme. Zares oprijemljive in oprijemajoče so bile njegove besede. Bog daj, da bi v nas vseh postale čim bolj uresničene.

Sodelovanje pri maši sta odražala in potrjevala zlasti dokaj vneto petje in številna udeležba pri obhajilu. Počastitev božje in naše Matere Marije ter zaupna prošnja k njej pa sta dali duška v zanosnem petju Marijinih litanij na koncu maše in čisto zadnje pesmi „Marija, skoz življenje“, brez katere si skoraj ni mogoče zamisliti kakega malo večjega romanja. Živahno barvitost so romarskemu srečanju prispevale gorenjske narodne noše.

Za po maši je bilo načrtovano skupno fotografiranje, toda kratkotrajen dež je povzročil, da se je načrt dal le delno izpeljati.

Slovenski birmanci z botri in starši v Einsiedelnu 25. sept. 1983. Med njimi pom. škof Jožef Kvas, ki je podelil zakrament svete birme.

slovinci ob meji

KOROŠKA

Pri papeževi maši v Marijinem Selu so sodelovali tudi koroški Slovenci. Somaševal je ravnatelj malega semenišča na Plešivcu dr. Kajžnik, kot diakon je stregel g. Peter Olip. Vse petje je vodil škofijski kantor g. Jože Ropitz in pevci duhovniške sodalitete so pod Ropitzevim vodstvom zapeli Kimovčevo Zgodnjo Danica. — Skupnega pohoda obeh narodnosti na Peco se je udeležilo 60 mladih. Namen tega pohoda je MEDSEBOJNO SPOZNAVANJE IN SPOŠTOVANJE! — Pred začetkom akademskega leta so se v Tinjah zbrali bodoči pastoralni delavci iz južne Koroške. — V nedeljo, 18. sept., je Narodni svet koroških Slovencev obhajal v Bilčovsu 35-letnico izhajanja njegovega glasila Naš tednik. Za to priložnost je izšel Naš tednik na 50 straneh in podal zgovoren pregled opravljenega dela in poslanstva. Slavnosti v Bilčovsu se je udeležilo okrog 1500 ljudi. — Ob 90-letnici je slovenska posojilnica v Ločilu (Št. Lenart) dobila novo posloplje. Ustanovil jo je tedanji kaplan Jožef Svaton. — Film Vas ob meji, ki ga je posnela avstrijska televizija in je povzročil pri nemških nacionalcih toliko prahu, je bil odlikovan. Dobil je za tretji del evropsko filmsko odlikovanje Prix Italia 1983 — V zadnjih letih je

Nadaljevanje popoldneva je potekalo v hotelih pri kosilu (razen, kolikor so posamezniki imeli svoje načrte), kjer sta se prepletala pogovor in pesem, dokler ni prišel čas poslavljanja drug od drugega. Najbrž je kar v vseh plamtela želja za ponovnim srečanjem pri einsiedelški Mariji v prihodnjem letu — ob še večji udeležbi, s še bolj pestrim programom. Obogateni z lepim romarskim doživetjem ter polni zaupanja v Marijino varstvo in priprošnjo pri Bogu smo se vrnili na svoje domove. — Prisrčna hvala in Bog povrni vsem za vse!

zaživel na južnem Koroškem precej novih mladinskih skupin. Za tiste, ki skupine vodijo, so organizirali poseben seminar, ki je bil na Rebrci.

GORIŠKA

Goriški zbor Mirko Filej je gostoval s slovenskimi narodnimi in umetnimi pesmimi v Pergine in Val Sugana pri Trentu. Koncert je doživel velik uspeh. — Upadanje rojstev se pozna tudi v slovenskih šolah na Goriškem. Lani je obiskovalo ljudske šole 554 otrok, letos jih je 521, torej 33 manj. Enotno srednjo šolo (pet razredov) v Gorici pa obiskuje 353 dijakov. — V Števerjanu so dobili novega župnika. Iz kopske škofije je prišel dosedanji župnik v Grahovem ob Bači, g. Ambrož Kodelja. Števerjanci so mu zgradili novo župnišče. Zadnji dve leti je župnijo vodil msgr. Kazimir Humar. Novi župnik bo soupravljal tudi Jazbine. — Prosvetno društvo Štandrež je imelo 1. oktobra svoj občni zbor. V okviru društva delujejo: mladinski zbor, mešani pevski zbor, glasbena šola, dramska skupina. Društvo je bilo zelo delavno. Naj ostane še naprej! — V novem goriškem pokrajinskem odboru je postal referent za šolstvo dr. Mirko Špacapan. — V obnovljeni števerjanski cerkvi je bil 8. oktobra pevski koncert. Nastopil je Slovenski oktet iz Ljubljane. Na orglah jih je spremljal organist Hubert Bergant.

SLOVENSKA BENEČIJA

Ob 120-letnici Trinkovega rojstva so v Sloveniku v Rimu pripravili Trinkov simpozij. Udeležili so se ga tudi 3 njegovi učenci, zlatomašniki: Valentin Birtig, Angel Cracina in Paskval Gujon. — V Žabnicah v Kanalski dolini so 2. oktobra odprli planinski dom Mangart. Dom je last zadruge Mangart, ki jo sestavljajo člani Slovenskega planinskega društva v Trstu in je namenjen predvsem slovenskim dijakom in planincem.

TRŽAŠKA

Tudi na Tržaškem je letos manj slovenskih šolarjev kakor lani. Osnovne, nižje in višje šole obiskuje letos 2883 učencev, to je 77 manj kakor lani. V prvi razred se je letos vpisalo 199 otrok, lani še 236. — Slovenski oktet

je v oktobru nastopil z verskimi pesmimi v Rojanu pri Trstu. — S 1. oktobrom sta zamenjala župniji g. Albin Grmek, župnik v Dolini pri Trstu in g. Rudi Bogatec, župnik v Kontovelu. G. Grmek bo oskrboval tudi slovenske vernike v Barkovljah, ker je dosedanji župnik g. Ivan Župančič postal škofijski kancler. — Stalno slovensko gledališče v Trstu ima na abonmajskem programu za leto 1983/84 predvidenih 6 novih predstav.

slovinci po svetu

AVSTRALIJA

Po uradnih podatkih iz leta 1981 živi v Avstraliji 149.335 ljudi, ki so bili rojeni v Jugoslaviji. Od teh je 103.764 sprejelo avstralsko državljanstvo, 40.581 jih pa ima jugoslovansko. Iz statistike ni mogoče razbrati, koliko je od teh Slovencev. — Slomškova šola v Kewu (Melbourne) je priredila na prvo septembrsko nedeljo očetovski dan. — Za vice-konzula v Vancouverju v Kanadi je bil imenovan Canberrski Slovenec g. Janez Falež. Posebne pozornosti je vredna njegova žena, prava Avstralka, ki se je naučila tako dobro slovensko, da s svojimi tremi otroki govori v slovenščini. V Evropi pa na žalost čisto slovenski starši govorijo s svojimi otroki v spakedrani francoščini ali nemščini. — Adelaidski Slovenci so napravili svetoletno romanje v Berri in to združili s srečanjem s tamkajšnjimi rojaki. — Slov. katoliška Misija v Melbourne je priredila zadnjo nedeljo v avgustu mladinski koncert pod geslom Naša pesem naj živi. Koncert je bil res na višini. Sodelovali so mladi rojaki iz vseh treh kat. avstralskih Misij. Čisti dobiček 1105 dolarjev je šel v sklad za dom ostarelih. — V dvorani slov. kat. Misije v Sydneyu se je vršil 4. sept. koncert Janeza Jeršinovca s Planšarji. Koncertu je prisostvovalo nad 500 ljudi. — Oktobra je poteklo 20 let, kar je prišel v Avstralijo iz ZDA p. Valerijan Jenko, ki že toliko let vodi slov. katoliško skupnost v Sydneyu.

iz pisem Jaka Sulca

Seveda se bomo izkopali iz težav, kaj bi se ne, saj nam ne preostane nič drugega, če nočemo trajno ostati v njih. O tem smo zdaj vsi enotni. Razlikujemo se le še v neka-terih podrobnostih, kako in na kak-šen način bi to naredili. Načelno je tudi to jasno: izvoz, več proizvajati, manj upravljati — v praksi pa nam nekako ne gre od rok oziroma gre venomer istim in ne gre venomer istim. Sicer pa smo optimisti. Veči-na izmed nas se zanaša na zgodo-vinske zakonitosti, po katerih nam je usojeno, da zmagujemo. Mi pre-prosto ne moremo drugače, kot da naposled zmagamo. Zato bomo tudi tokrat. Poleg tega smo tako zadol-ženi, da ne bo noben pameten upnik pustil, da bi se nam kaj zgodilo.

Danes nas tepejo čisto drugačne težave (kot takoj po vojni). Naša polja niso več opustošena (no, ja, koder so še, je to posledica slabe komasacije ali slabega vključevanja v kmetijsko kooperativo ali česa po-dobnega). Na tisoče kombajnov in traktorjev za globoko oranje vsako leto čaka — ne na konec vojne, ampak na nadomestne dele.

ARGENTINA

V dvorani medicinske fakultete buenosairške univerze je nastopil slovenski komorni zbor, ki ga vodi ga. Anka Gaserjeva. — V cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu je 11. sept. imel novo mašo salezijanec, g. Jože Repovž. Novomašnika je spremljalo 25 duhovnikov, med njimi tudi škof Leand. Kerke v dvorišče pred njo sta bila polna vernikov. — V soboto, 17. septembra, so na Slovenski pristavi praznovali 30-letnico delovanja šolske-ga tečaja dr. Franceta Prešerna.

ZDA

Na Starokrajskem festivalu, ki so ga priredili v Clevelandu v avgustu, je do-bil prvo nagrado Slovenski folklorni in-stitut. Z narodnimi nošami iz vseh slo-venskih krajev so lepo predstavili vse slovenske dežele. — Pred 20 leti je bi-la v Clevelandu ustanovljena Misijon-

Po številu tovarniških dimnikov sploh nismo več nerazviti. Imamo bazično in predelovalno industrijo, celo več je imamo, kot jo potrebujemo. Rafinerij, za primer, imamo toli-ko, da ne vemo kam z njimi. Zato pridelujemo v njih poleg nekaj ma-lega bencina in naftnih derivatov, predvsem izgubo.

Tudi druge industrijske panoge, od tekstilne do pohištvene, so doži-vele tolikšen razmah, da si zdaj neusmiljeno konkurirajo po vsem svetu in druga drugi zbijajo ceno. Avtomobilskih tovarn imamo več, kot jih imajo v državah, kjer smo kupovali licence.

Pa kaj tovarn, tudi univerz in fa-kultet je toliko, da hoče imeti svoje vseučilišče in svoje doktorje znano-sti že vsaka boljša vas, ki kaj da nase. O impozantni družbeni nad-gradnji, pred katero so pritlikavke celo najbolj razvite civilizacije, raje sploh ne govorim: nekateri premalo daljnovidni omahljivci trdijo, da smo z njo prebili vse meje razumno-sti. Nesluten je razmah na kultur-nem področju in v šolstvu, kjer ni več daleč dan, ko bo imel vsak umetnik in vsak otrok svojo intere-sno skupnost, ki ga bo usmerjala.

Pa zdravstvo! Dali smo mu tak-

šne organizacijske oblike, da se medicinski kader uspešno uveljav-lja kot visokokvalificirani strokovnja-ki administrativne stroke oziroma da tudi ni več daleč dan, ko bomo medicinski kader povsem nadome-stili s pravniki in z ekonomisti.

Na kratko: postali smo ujetniki lastnega razvoja in napredka. Ne tepe nas pomanjkanje, marveč pre-obilica vsega. Bom takoj pojasnil, kako in zakaj:

Vzemimo livado, na kateri so se nekoč pasle koze, nič drugega kot livada in koze, oboje je prispevala mati narava. Toda koze — pa kot se dandanes drži nesrečnih živali omalovažujoč prizvok — so poleg mesa dajale mleko. Potem smo za težke denarje zgradili velekombinat, najodobnejši v tem delu sveta, in zanj še enkrat odrinili težke denarje za nakup opreme na konvertibilnem trgu.

Ko je bilo vse srečno pod streho, se je pokazalo, da so bile koze pravzaprav zelo poceni, saj so žrle travo in listje, ki je zastoj. Vele-kombinat, najodobnejši v tem delu sveta, ni požrl samo še enkrat več milijard, kot smo predvideli v in-vesticijskih elaboratih, ampak jih žre še kar naprej. Z njimi pokrivamo iz-

ska znamkarska akcija, ki je nabirala znamke in izkupiček pošiljala sloven-skim misijonarjem. Ta se je kasneje razširila tudi po drugih mestih Severne Amerike. V življenje jo je spravil laza-rist g. Karel Wolbank. Od leta 1974 pa do 1982 je ta akcija razdelila misijo-narjem 265.529 dolarjev — Pri Mariji Vnebovzeti v Clevelandu so priredili žegnanjski festival. Čisti dobiček — 10.000 dol. — so namenili farni šoli.

KANADA

Pred 10 leti so začele Marijine sestre misliti na dom za ostarele. V teku let se je v ta namen ustanovila zadruga Lipa. Leta 1973 je zadruga kupila zemljišče s hišo. Ob 10-letnici je ves dolg poravnani in v blagajni 70.000 do-larjev. Upajo, da bodo kmalu lahko za-čeli z gradnjo doma. — V župniji Lur-ške Matere božje v Winnipegu so imeli birmo. 18 mladih je prejelo zakrament sv. potrditve. — Župnik slovenske

župnije v Novem Torontu, g. Janez Kopač, je 11. septembra izpolnil 70 let. V Torontu je bil najprej na fari Ma-rije Pomagaj. Potem je začel z ustano-vitvijo nove župnije Marije Brezmadež-ne v Novem Torontu. Pod njegovim vodstvom je bila zgrajena cerkev, žu-pnišče in sestrška hiša. On je tudi usta-novil slovensko letovišče. Gospodu Ko-paču k jubileju častita tudi Naša luč. — Zadnjo nedeljo v juliju so dobili v Montrealu novega župnika. Župnik Ja-nez Jeretina je zaradi bolezni moral pustiti župnijo. Novi župnik je g. Fran-ce Letonja, ki je prišel iz Winnipegu. — Za novega župnika v Winnipegu je vodstvo lazaristov imenovalo g. Cirila Čarga, ki je doslej misijonaril v zahod-nem delu Kanade. — Letovišče slo-venskih torontskih župnij je letos ob-hajalo srebrni jubilej obstoja. Na njem je bilo prirejenih več katoliških sho-dov, 24 Slovenskih dni in veliko šport-nih ter zabavnih prireditev.

gubo, da lahko obratuje. Nekateri pravijo, da bi bilo ceneje, če bi zaposleni dobivali samo plačo — investicijska sredstva bi lepo naložili v banko in iz obresti izplačevali osebne dohodke, devize za nakup drage opreme pa bi si prihranili. Seveda takšno ekonomiziranje ni resno.

Pač pa so zelo resne skrbi drugih, predvsem tistih v predelovalni industriji, ki so odvisni od surovin, s katerimi jih oskrbuje takšen velekombinat. Na milost in nemilost so izpostavljeni muhasti dobavi, ki pride, kadar pride. Tudi neustrezna kakovost jim beli lase, saj se iz slabih polizdelkov ne da napraviti dobrih končnih proizvodov. Za nameček jih izsiljujejo še z višjimi cenami, zaradi katerih so že na samem začetku postavljeni v podrejen položaj za resen nastop na svetovnih trgih, kamor naj bi izvažali.

Tako se virus slabega gospodarjenja kot epidemija prenaša naprej in na koncu nihče ne ve več, kdo je klicanosec. Govorimo le še o kolektivni slabosti.

Kajpak je primer z livade zelo

poenostavljen. Ne gre za nobeno določeno livado, čeprav z njimi, — kar je res, je res — nismo ravno slabo založeni. Poduk teh zgodb bi lahko strnili v spoznanje, da veliko tovarniških dimnikov še ne pomeni razvitosti. Danes je tako, da če se iz njih še tako kadi, brez sobodne proizvodne misli ni napredka.

Kje naj začnemo zdraviti, a? Pri koreninah? Aj, ajs, so to nerodna vprašanja. Predolgo smo čisto srečno živeli, da bi se bil zdaj kdo pripravljen čemu odpovedati. Vsakdo je utrjeval svoje pravice in jih ne da, ker mu pripadajo kot voda in zrak. Vsakdo ima dokaze, da potrebuje mnogo več, kot ima, da je torej pravzaprav zapostavljen in da vsi drugi živijo na njegov račun. Strinja se, da je pri drugih treba začeti varčevati. In naj dajejo več, saj imajo! Naj le delajo dobro, to je vendar dolžnost dobrih, ker to znajo. A naj se drugače ne vtikajo v delo drugih in naj ne poskušajo živeti drugače, ker je to sebično. Pri roki je veliko udarnih besed, težkih kot macola, ki se jim ne kaže izpostavljati. (po ljubljanskem DELU)

dobri pastir

(nadaljevanje s strani 7)

Škof je hotel obsoditi v pridigi tudi fašizem in nacizem, pa mu je papež Pij XII., ko ga je Rožman v Rimu obiskal, to odločno odsvetoval, češ da ga bodo Italijani internirali, ljudstvo bo pa v teh hudih časih ostalo samo.

Ponovno je posredoval pri papežu proti nacističnemu divljanju in kar naprej se je pritoževal pri italijanskih oblasteh nad njihovim nasiljem.

Razume se, da je skušala partija Rožmana z najrazličnejšimi lažmi in obrekovanji pred ljudmi umazati: komunizem je namreč predobro poznal in na ljudstvo je imel prevelik vpliv.

Pri oroženem odporu proti revoluciji ni Rožman nikdar niti z najmanjšo besedo ali dejanjem sodeloval. Tiste, ki so se hoteli partiji upreti z orožjem, je pol leta pregovarjal, naj tega ne storé.

SKLEP

Na pobudo žihpoljskega dekana Koširja je celovški škofijski kancler Kdras maja 1945 prosil škofa Rožmana, naj nujno pride v Celovec na pogovor s predsednikom koroške vlade. Škof je po posvetovanju z najožjimi sodelavci tja res odpotoval. Ko se je hotel potem za vsako ceno vrniti v Ljubljano, so mu njegovi prijatelji vrnitev preprečili.

Začela se je druga doba Rožmanovega delovanja: postal je potujoči misijonar po obeh Amerikah in Evropi, zbiral denar za slovensko semenišče v Argentini in za pomoč slovenskim duhovnikom po svetu, z besedo in pismi tolažil slovenske izseljence, raztresene po vseh koncih sveta, zanje molil in trpel. Naredil je ogromno dobrega.

Umrli je 16. novembra 1959 v Cleavelandu, ZDA. Pokopan je v Lemonu, ZDA. V Sloveniji je partija izrecno prepovedala ob tej smrti zvoniti ali jo oznaniti s prižnic. Ljubljanski škof Vovk je dobil od slovenske vlade prepoved, da bi vernikom in duhovnikom Rožmanovo smrt kakor koli sporočil in rajnkega priporočil v molitev.

DELO: PARAGRAFI ŠČITIJO LENUHE

(nadaljevanje s 13. strani)

In medtem, ko skupaj vztrajno varujemo interese tistih, ki v samoupravljanju vidijo sijajno priložnost za dobro življenje brez dela, se nam utegne zgoditi, da se bo celotno združeno delo spremenilo v združeno nedelo.

Zakon proti lenuhom bi najprej pokosil administracijo in birokracijo.

DELO, Ljubljana, 17. sept. 83/16.

DELO: AVSTRIJSKA POLITIKA DO SLOVENSKE MANJŠINE

Avstrijska politika vodi (do svoje slovenske manjšine) politiko asimilacije, kar dokazujejo otroški vrtci, šole, sodišča in tudi dejstvo, da je

po ljudskem štetju še zmeraj osem kategorij koroških Slovencev.

Leta 1958 je bilo odpravljenno obvezno dvojezično šolstvo, od leta 1959 naprej je samo na treh sodiščih mogoče uporabljati slovenščino. Leta 1970 je bil sprejet zakon o postavitvi dvojezičnih krajevnih napisov, 1976 je bilo na vrsti preštevanje, ki je hkrati prineslo tudi zakon o narodnih skupinah, ki Slovincem ne zagotavlja obstoja.

Samo v devetih novih občinah imajo Slovenci možnost uporabljati slovenski jezik, v 22 pa ne. Na radiu je samó pičel enourni program dnevno. V Italiji imajo Slovenci vsak dan 12 ur radijskih oddaj. Deželni šolski svet 30 dvojezičnih pismen sploh ni obravnaval.

To so samó nekatera dejstva. Kako naj pojmujejo Slovenci tako politiko? Ostane jim le samopomoč.

DELO, Ljubljana, 15. sept. 83/3.

— — —
Ko bo prišel čas pisanja nepristranske zgodovine polpretekle dobe — tudi ta čas bo z vso gotovostjo prišel — bo Rožman prikazan na eni strani kot škof v eni najstrašnejših dob v Sloveniji, na drugi pa kot kristalno čist značaj, izredno dober človek in do konca zgleden duhovnik in škof. Očitke, s katerimi so ga blatili njegovi nasprotniki, bo nepristranska zgodovina nalepila njim.

Po knjigi: Kolarič,
ŠKOF ROŽMAN III, Celovec 1977

še prvo pa drugo pa tretje!

KDO NAJ NADOMEŠČA NAMESTNIKE?

Ko smo včeraj (3. avgusta) na izol-ski občini hoteli dobiti koga od najodgovornejših funkcionarjev, da bi nam odgovorili na vprašanje, kako je z ustanavljanjem tako imenovane stabilizacijske komisije, smo dobili naslednji odgovor: „Predsednik skupščine je na dopustu, predsednika izvršnega sveta tudi, sekretarja skupščine in izvršnega sveta sta tudi na dopustu, nadomešča ju predsednik komiteja za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj, ki pa je tudi na dopustu . . .“

DELO, Ljubljana, 4. avg. 1983/16.

IZGUBE SO ČEDALJE VEČJE

Čeprav dokončnega polletnega obračuna poslovanja slovenskega gospodarstva služba družbenega knjigovodstva še ni opravila, pa je že zbrala podatke o izgubah. To so seveda še predhodni podatki, ki pa govorijo znova

o velikem povečanju izgub. V prvem polletju letos je namreč znašala izguba slovenskega gospodarstva 10,93 milijarde dinarjev, kar je za 88,8% več, kot je znašala v prvem polletju lani, in za 42,7% več, kot je znašala v prvih treh mesecih letos.

DELO, Ljubljana, 10. avg. 1983/12.

OTROKE „PRODALI“ ZA VREČO KAVE

Vlak je bil nenavaden in vesel. Dečki in deklice, bilo jih je 780, so iz Francije potovali k „babicam v rodni kraj“. Strogi in točni pariški železničarji so dovolili, da je vlak speljal počasneje, da je sarajevska televizija lahko snemala slovo. Na mejah Švice in Italije potnih listov sploh niso pregledali. Vesselja pa je bilo konec tam, kjer bi se pravzaprav moralo šele začeti: v Sežani. O tem mučnem dogodku je v „Dugi“ napisal članek prof. Ante Granič, predsednik kulturno-izobraževalne skupnosti jugoslovansko-francoskega prijateljstva, sicer pa eden od spremeljalcev otrok v vlaku.

Potovanje je bilo rezultat večmesečnega dela komisije za vzgojo otrok pri društvu „Franco-Yugoslave“ in jugoslovanske dopolnilne šole „Goran Kovačević“. Otroci so potovali v rodne kraje svojih staršev-zdomcev, med drugim tudi v Slovenijo.

dragi bravci!

V novembru prinašamo na zadnji dom naših rajnih rože in na njih prižigamo svečke. Spomin nanje nas navdaja s pridnim žalostjo. A ta je spokojna, polna miru, nikakor ne opub — če seveda verujemo, da naši pokojni živijo pri Bogu. Naš veliki Prešeren je zapisal: „Minljivost sladkih zvez na svet' oznanil, . . . da srečen je le ta, kdor z Bogomilo up sreče onstran groba v prsih hrani.“ Z njimi, z našimi dragimi se bomo sešli in bomo pri Bogu vedno skupaj.

Ta misel nas seveda ne odveže od vestnega dela na zemlji, saj bomo morali Gospodu dati odgovor, kako smo talente uporabili. „Lačen sem bil, pa ste mi dali jesti; žejen sem bil, pa ste mi dali piti; nag sem bil, pa ste me oblekli; bolan in v ječi sem bil, pa ste me obiskali.“

Prav misel na večnost pri Bogu nas znova in znova vodi k delu za najgloblje vrednote. Iz te rešnice tudi črpamo zavest dolžnosti, da se vedno znova potegujemo za pravice vseh ljudi, posebno za pravice članov našega naroda, umrlih in živih. Zato ne bomo nikdar nehali terjati za naše rajne — pa naj jih je uničil fašizem, nacizem ali stalinizem — da se jim vrne dobro ime in da se priznajo njihovi grobovi; za žive pa njihove naravne pravice, posebno pravico, da si „narod piše sodbo sam“.

Lepo pozdravljeni!

Vaši uredniki

Ko je vlak krenil, so se skozi okna vile stotine jugoslovanskih zastavic. Štiri tisoč rok je mahalo na peronu; snemavec sarajevske televizije je snemal ta čudoviti prizor.

Vlak je obstal na švicarsko-francoski meji. Policaji in cariniki se sploh niso pojavili. Otrokom je po desetih minutah zaželel srečno pot po megafonu sam šef carinikov.

Cariniki in policaji vedó, da ima marsikdo od otrok pri sebi več denarja, kot bi ga smel imeti (otroci imajo pravico nesti prek meje 1000 frankov), vendar pravijo: "To so otroci!"

"Francija ne bo prišla na beraško palico zaradi morebitnega pol milijona frankov," pravi sprevodnik, ki se je prišel posloviti od profesorjev in otrok. "Kaj bi potem govorili otroci? Kaj bi si mislili o Franciji?"

Na švicarski strani se je ekipa policajev in carinikov umaknila, brž ko je na oknih vagonov zagledala otroške glave.

Na italijanski mejni postaji Domodossola ni nihče stopil v vlak. Šef manevrirane ekipe je naročil, naj delavci ne razbijajo s kladivi in drugim orodjem, kajti otroci spijo. Zbudili so se šele v Benetkah.

S približevanjem jugoslovanski meji raste njihovo vznemirjenje in veselo pričakovanje. Otroci se dogovarjajo, kako bodo ob prihodu na sežansko postajo vsi mahali z zastavicami in prosijo snemavca, naj to posname. Ta jih prepričuje, da na meji ne sme snemati. Otroci odgovarjajo z dejstvom, da je snemal na vseh dosedanjih mejah, pa ni imel nihče nič proti.

V Trst pridejo na vlak neki tihotapci. Otroke, ki ne razumejo našega jezika (ali pa le slabo), nagovarjajo, naj jim skrijejo kavo, kavbojke... Profesorji tihotapce opozorijo, oni grozijo. Profesorji zagrozijo, da jih bodo prijavili, in tihotapci se potuhnejo.

Končno Opčine (Villa Opicina) — italijanska mejna postaja. Na tej postaji karabinjerji redno pridejo v vlake s psi, ker med drugim iščejo mamila. Krenili so tudi proti našim vagonom, toda ko so zagledali otroke, so se umaknili. Šef carinikov se je jezil na karabinjerje, ti so salutirali in odšli.

Tudi tu vlaka niso pregledali, niti potnih listov.

Končno Sežana. Zastavice plapolajo,

toda postaja je prazna. Na peronu je samo carinik z vozičkom, ki ga poriva proti zadnjemu vagonu našega vlaka.

Potem se primaje še drug carinik, za njim cela skupina. Eni gredo proti prvemu, drugi proti zadnjemu vagonu. Debelušen carinik stopi v zadnji vagon in vpije, ne da bi se sploh ozrl na otroke:

"Takoj odprite kovčke, vsi, odrasli in otroci, vse bomo pregledali... Nihče ne bo prikril kave... Odprite kovčke, vsi... tudi otroci... Kave ne boste prikrili..."

Otroci se gledajo, mnogim ni jasno, kaj se dogaja.

V vlak prideta prijazni miličnici, ki pregledujeta potne liste. Smejita se, šalita se z otroki. Prvi neprijetni vtis se spreminja v prijateljsko srečanje.

Potem pridejo cariniki. Večina je mrkih, strogih, neprijaznih. Pregledujejo kovčke, jemljejo kavo in jo skoz okna mečejo na voziček. Eden od njih je ljubezniv, pomeša se med otroke, jim nekaj šepeta, kot da svoje prijaznosti ne sme pokazati javno. Drugi vpijejo, glasno zmerjajo. Tako drže cariniki otroke polne štiri ure na pragu domovine.

Končno pride res prijazen carinik, verjetno kak vodilni. Sprevodniku se opravičuje, da so vlak toliko zadržali.

Cariniki so zaplenili 230 kilogramov kave (kar pri 800 potnikih res ni kdo ve kakšen ulov). Mi pa smo za prihodnje leto izgubili najmanj 300 otrok, za katere smo se borili vrsto let. Tako smo otroke prodali za to nesrečno kavo.

Ko vlak odpelje, nihče ne maha z zastavico ali roko. Otroci so živčni, mnogi protestirajo.

Seveda moramo pogledati še drugo plat medalje. Nekaj neodgovornih staršev je otrokom dalo med prtljago glave šivalnih strojev, harmonike, celó televizorje. Večina otrok je vse to prijela.

Mirno lahko trdim, da na vlaku razen tistih nekaj tihotapcev iz Trsta ni bilo pravega tihotapstva. Vzeti otrokom kavo, pa čeprav je to po zakonu, je enako, kot zdraviti malarijo z lovljenjem komarjev. Vsakdo ve, da je treba izsušiti močvirje!

Ostal pa je grenak in žalosten priokus srečanja z domovino, ki bo gotovo tudi negativno vplival na akcijo "K ba-

bicam v rodni kraj". Tisti carinik, ki je vpil, da ne bo nikomur uspelo skriti kave, je imel prav. Pa saj otroci kave niti niso skrivali, čemu bi jo? Vse je bilo dobro vidno. Edino carinikom iz Sežane očitno ni uspelo videti — otrok.

NEDELJSKI DNEVNIK, Ljubljana, 21. avg. 83/15.

O NASTAJANJU CELOVŠKEGA ZVONA

Ustanavljanje nove revije v republiki Sloveniji seveda ni tako preprosta zadeva, kot je to v demokratični Avstriji, kjer je dovolj prijaviti zadevo policiji in navesti podatke iz impresuma. Komunistično Kladivo npr. ima prav tako malo formalnih težav z izhajanjem kot katerakoli druga, povsem neangažirana publikacija. Lahko si predstavljamo, kako trda bi predla koroškim Slovencem, če bi tudi v Avstriji poznali pojem "podružbljenja" javnih občil, ki ni nič drugega kot sramežljiva in zato nizkotnejša oblika cenzure.

CELOVŠKI ZVON, Celovec, sept. 1983/81.

TEŽAVE JUGOSLOVANSKE ŽELEZNICE

Polovica lokomotiv je pokvarjenih, primanjkuje 550 vagonov. Rezervnih delov ni, ker ni deviz. Izhod: višje tarife?

DELO, Ljubljana, 14. sept. 83/2.

naša luč

eden najbolj
zanimivih
slovenskih listov

mora v vsako
slovensko hišo

v izseljenstvu,
zdomstvu,
zamejstvu
in doma

PODRAŽITEV BENCINA

ZIS je sprejel sklep o zvišanju rafinerijskih in drobnoprodajnih cen naftnih derivatov. Rafinerijske cene so se po tem sklepu zvišale za 34,9%. Bencin super se je v prodaji na drobno podražil na 68 din (prej 52 din), bencin 86 oktanov na 63,50 din (prej 49 din), plinsko olje pa je od včeraj po 48,20 din (prej 38,80 din).

DELO, Ljubljana, 15. sept. 83/1.

IZSTOPI IN IZKLJUČITVE DELAVCEV IZ ZKS

Po statistiki centralnega komiteja ZKS se število delavcev v vrstah ZKS podobno kot v zadnjih dveh letih zmanjšuje tudi letos. Po eni strani se zmanjšuje število novosprejetih članov ZKS iz neposredne proizvodnje, po drugi pa prav pri kategoriji teh delavcev v ZKS beležijo največ izstopov, izključitev oziroma prenehanja članstva v organizaciji. V socialno razredni sestavi se v nasprotju s to skupino članov opazno krepki kategoriji administrativnih delavcev, starostna sestava pa kaže, da se ZKS stara.

DELO, Ljubljana, 16. sept. 83/2.

TUDI ZVONJENJE NA BONE

Mežnarji v kranjski občini v prihodnje ne bodo smeli več zvoniti le po občutku, marveč z uro v roki in se natančno držati časovnih omejitev, sicer utegnejo plačati hudo kazen. To se jim obeta z novim občinskim odlokom o javnem redu in miru, ki naj bi ga sprejeli na prihodnji seji občinske skupščine. V predlogu odloka je namreč do minute natančno določeno, koliko časa smejo v posameznih krajih v cerkvenih zvonikih zvoniti za posamezne priložnosti.

Z zvonjenjem pri nas že od nekdaj naznanjajo jutro, poldne in večer pa tudi smrti in pogrebe, cerkvene praznike in obrede ter bijejo plat zvona ob nevarnostih. Način in dolžina zvonjenja sta se skozi daljši čas ustalila in prešla v navado, ki je postala sestavni del vsakdanjega življenja, še zlasti na podeželju. Z vsakdanjo rabo se je zvonjenje tudi prilagodilo možnostim in potrebam ter sprejemljivosti ljudi.

Zaradi vsega tega je časovno omejevanje zvonjenja z občinskim odlokom, s katerim sicer v Kranju želijo prepre-

čiti to, da bi kdo ljudi ogrožal, vznemirjal ali motil pri njihovem delu, razvedrilu ali počitku, bolj podobno birokratskemu opredeljevanju vsakdanjih navad in pravic kot pa resnični skrbi za to, da ljudje ne bi bili moteni ali vznemirjeni.

DELO, Ljubljana, 28. sept. 83/4.

STAVKE

V Jugoslaviji je v tem letu število stavk krepko narastlo. Po tiskovnih poročilih so v prvih šestih mesecih tega leta zaposleni stavkali 172-krat. Med januarjem in junijem lani je bilo zabeleženih 79 stavk.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 1. okt. 83/6.

ZAPLETANA POTA BIOKRACIJE

V Tiku, tovarni igel v Kobaridu, so se pred kratkim odločili, da bodo uvozili sterilizator, ki ga nujno potrebujejo za izdelke, namenjene domačemu zdravstvu in tudi prodaji na tujih trgih. Kako so zaradi raznih predpisov in hitrih sprememb le-teh dandanašnji zapletena pota za pridobitve soglasja za uvoz opreme, je ponazoril direktor Tika mag. Zvonko Uršič. Povedal je, da je napisal kar tri strani imen vseh tistih, s katerimi je moral govoriti, da bi dobil soglasje. Sredi tega dolgega dogovarjanja pa je doživel še eno presenečenje. Opozorili so ga namreč, da se je med drugim pogovarjal tudi z "napačnimi" ljudmi. Seveda ne po lastni krivdi.

DELO, Ljubljana, 4. okt. 83/14.

ENKRATEN STROŠEK

V zapisniku s seje sveta za stanovanjsko-komunalna vprašanja pri občinskem svetu ZSS Koper je med stališči in ugotovitvami med drugim zapisano: "Člani sveta soglašajo z zahtevkom po podražitvi pogrebnih storitev in pokopaliških pristojbin, saj je ta strošek enkratni in ne vpliva bistveno na delavčev standard."

DELO, Ljubljana, 6. okt. 83/16.

INŠPEKTORJI SO NA MOČ POHITELI

Stanovalec novega naselja je bil nemalo presenečen, ko so mu na vrata potrkali inšpektorji. Ko so se sprehajali

po njegovem stanovanju, mu je ključalo v možganih: "Le kdo me je prijavil?"

Ima dva otroke, spravi je skupaj nekaj malega denarja in je začel na podstrešju preurejati sobo, ki jo je sicer imel za shrambo. Računal je s tem, da nihče od zunaj ne bo opazil njegove "mojstrske dejavnosti", in ko bo z obrtjo kaj zaslužil, bo državi (občini) že plačal dajatve, ki ji grede. Malce se je zanašal tudi na morebitne spremembe, saj se beograjski sindikati že nekaj mesecev prizadevajo za to, da bi zmanjšali komunalni prispevek za adaptiranje podstrešij (prispevek je zdaj kar 9.000 dinarjev za kvadratni meter!).

Inšpektorji so ga našli prej . . .

Resnici na ljubo, inšpektorjem ni zameril zaradi hitrosti. Le nekaj mu ne gre v račun: samo 50 metrov stran od njegove hiše že stoje "ilegalne" farme za prašiče in silosi. Že pred tremi leti je občina sklenila, da jih je treba podreti, ker take dejavnosti ne sme biti sredi stanovanjskega naselja.

Prav isti inšpektorji tamkaj niso bili

na kateri slovenski tečaj v tujini?

Pri priznavanju posameznih razredov tujih osnovnih šol in pri nostrifikaciji (= priznanju veljavnosti) spričeval o končani osnovni šoli se upošteva (doma) predvsem, koliko in katere razrede je učenec uspešno končal v tujini. Obiskovanje dopolnilnega pouka slovenskega jezika v tujini ni pogoj za nostrifikacijo spričevala tuje osnovne šole.

NAŠ DELAVEC, Ljubljana, jul./avg. 80/10.

Obiskovanje slovenskih tečajev v tujini, ki jih organizira jugoslovanska oblast, torej ni pogoj za nadaljevanje otrokovega šolanja doma. V primeru, da je v nekem kraju v zdomstvu več tečajev (tisti, ki ga pripravlja Cerkev, in tisti, ki ga pripravlja oblast), se bodo morali starši pač odločiti za tistega, ki otroku več nudi. Pri tem ne gre spregledati dejstva, da dajejo tečaji otrokom tudi življenjsko usmeritev, tako ali tako.

hitri, čeprav so delegati na zemunski ispekciji in pri odgovornih ljudeh že večkrat protestirali.

DELO, Ljubljana, 6. okt. 83/2.

SAMOZVANCİ ALI POSLANI?

Ob obisku predsednika Sandra Pertinija v Gorici se je pred županstvom pojavil transparent v slovenskem jeziku: „Slovenske šole pozdravljajo predsednika“. Nič slabega bi ne bilo na tem, če bi na transparentu ne bila pritaknjena rdeča zvezda. Ta gesta je povzročila razburjenje med italijansko in slovensko demokratično javnostjo.

Zato vprašujemo: Je do tega prišlo na pobudo nekaterih samozvancev ali so bili poslani?

Če so bili poslani, kdo je tisti Toni Negri, ki manevrira to našo rdečo mularijo?

Slovenski demokrati hočemo, da se zadeva razčisti, da vidimo, kdo strumetalizira (= uporablja kot orodje) slovenske šole v svojo politično korist.

KATOLIŠKI GLAS, Gorica—Trst, 6. okt. 83/2.

MI—TJA

Ko je Mitja Ribičič govoril na proslavi v Novi Gorici v nedeljo, 11. septembra, je omenil tudi depozit (= polog) ter se zavzel za odprto mejo z Italijo. Dejal je: „Kakor oni k nam, tako mi tja.“

Ljudje so tedaj začeli skandirati (= v zboru zlogovati): „MI—TJA, MI—

TJA...“ MI—TJA! se ne bo tako kmalu uresničilo, če se sploh bo.

KATOLIŠKI GLAS, Gorica—Trst, 6. okt. 83/2.

pisali ste nam

ODGOVOR „NAŠEMU DELAVCU“

Naš bravec g. Karl Cepl iz Waiblingena, ZR Nemčija, nas je prosil, naj objavimo pismo, ki ga je poslal reviji NAŠ DELAVEC v Ljubljani; ta pisma ni objavila, pač pa je g. Cepla oblatila. V pismu je vprašal omenjeno revijo stvari v zvezi s tem, ker UDBA doma zdomca zaslišuje, o čemer je bral v NAŠI LUČI. (Uredniki NAŠE LUČI ponavljamo, da se ta zasliševanja res godé in da je sleherno nasprotno zatrjevanje neresnica.)

To pismo objavljamo zaradi pomankanja prostora v močno skrčeni obliki.

Spoštovani uredniki Našega delavca!

Sodim, da niste hoteli, ali pa Vam ni bilo odobreno, izkazati se za strpne in demokratične časnikarje... Izkazali ste se kot dušitelji drugačnega mišljenja... Sicer prikazujete domovino kot utelešenje pravice, resnice, sreče, humanizma, kratkotalo, vzor vsem demokratičnim socialistom, sami pa ravnate čisto nasprotno: žalite in blatite svoje brave in jim jemljete po ustavi zajamčene pravice do svobodnega izražanja... Verjetno ravnate načelno vedno nestrpno zoper vsako kritiko, ki Vam ni po volji. To je zatiranje in stalinizem. Zato odločno protestiram in zahtevam, da objavite vsako mnenje...

Moje vprašanje, ali je res, da organi UDBE zaslišujejo zdomce v verskih zadevah, ste surovo zavrnili, češ, da je to protisocialistično klevetanje, v SFRJ je verska svoboda zajamčena. V naslednji številki Našega delavca (julij 1983) pišete sami, da se je res „raziskovalo“, kakšno je versko življenje delavcev na začasnem delu v tujini. Kdo je potem takem sovražnik socialistične družbe?... Vse zagotavljanje o svobodni družbi socialističnega marksizma so prazne besede.

Ravnajte drugače: natisnite to odprto pismo!

Karl Cepl, delavec
Sachsenweg 3
D-7050 Waiblingen

kdo pravi, da se domà ne smejejo?

NAMESTO CVETJA BI BILO NA OLTAR DOMOVINE TREBA OD ČASA DO ČASA POLOŽITI RAČUNE.

Bogastvo nima mej. Namreč, če ga je preveč, gre čez mejo.

PRODAM VILO S POGLEDOM NA DELAVSKI RAZRED.

Vrhovi so lahko zelo nizki.

PRI NAS SE NIKOLI NE VRAČAMO NA STARO, VSELEJ SE VRAČAMO NA KAJ NOVEGA.

Zdi se mi, da bi za svoja prepričanja mnogi žrtvovali moje življenje.

ČE PREVEČ PIJETE, NI NUJNO, DA STE ALKOHOLIK. LAHKO SE UTAPLJATE.

Kdo pravi, da pri nas še ni komunizma? Je, le da ga požrtvovalno preizkušajo samo nekateri.

ZAKAJ PRI NAS TAKO ZELO PRIMAŃJKUJE MESA? ZATO, KER GREMO TAKO HITRO V KOMUNIZEM, DA NAS ŽIVINA NE MORE DOHAJATI.

Proletarci vseh dežel, ostanite proletarci!

po Pavlihu

oglasi

• **Dragi rojaki!** Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 - 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

• **Potujete v Rim?** Dobrodošli v hotelu BLED, Via S. Croce in Gerusalemme 40, 00185 Roma, tel. (06) 777 102. Na razpolago so Vam komfortne sobe s kopalnico, klimatičnimi napravami in radiom, lastni parkirni prostor in restavracija v alpskem slogu. Zagotovljeno Vam je prijetno občutje med slovenskim osebjem. Lastnik: Vinko Levstik.

• **Tapainer-aparati in traki za vezenje trsov, JEANS-HLAČE DM 5,—; velika izbira AVTO-RADIEV in RADIOAPARATOV s kaseto.** Razni stroji in orodje. Zahtevajte naš prospekt! — JODE-BILLIGMARKT, Marsstraße 15, D-8000 München 2, BRD.

• **PREVAJANJE V MÜNCHNU** — Dipl. filolog JOSEF ARECH Vam uradno uredi prevoze iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč; pouk nemščine in slovenščine. — 8000 München 45, Situlistr. 71b (U-Bahn 6, postaja Freimann), tel. (089) 32 68 13.

• **Dvosobno komfortno stanovanje (62 m²)** v Kamniku, Novo naselje, ugodno NAPRODAJ. — Informacije po telefonu 07131/84691, BRD, od 11. do 22. ure, razen ob nedeljah.

• **V Ptuj** PRODAM nedograjeno enonadstropno hišo z velikim vrtom, mestnim dovodom in centralno kurjavo. — Pojasnila dobite po telefonu št. (063 22) 65 887 v Nemčiji ali osebno Gomiliškova 6 (Ojnik) v Ptuj.

• **PRODAM večjo zazidljivo parcelo** na Dolenjskem, smer Kočevje, primerno za turistično dejavnost. — Resni kupci ali interesi pošljite svoj naslov na: Upravo Naše luči, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt.

• **NAPRODAJ** je lepa kmetija, ker je sedanja lastnica že priletna in nima potomcev. Kmetija je v občini Šentjur pri Celju in ima zidano kmečko hišo z vodo in elektriko, gospodarsko poslopje, 6 hektarov zemlje in poldrugi hektar gozda. Vsa dela lahko opravite s traktorjem in kosilnico. Cena je 1.200.000.— dinarjev, ali 170.000.— avstrijskih šilingov, ali 30.000.— nemških mark, ali 12.000.— ameriških dolarjev. — Vse podrobne informacije dobite pri Nežki Lah, Vidovdanska cesta 2 (dvorišče, II. nadstropje), 61000 Ljubljana, Jugoslavija.

• **PRODAM pet let staro hišo** v Lescah pri Bledu. Hiša je opremljena in takoj vseljiva. — Pojasnila dobite po telefonu: 0611/528918, Otmar Ambrožič, ImUhrig 43, D-6000 Frankfurt/M 50, BRD.

• **PRODAM 3-sobno stanovanje** (ca. 70 m²), lastno centralno ogrevanje, telefon, še trije kletni prostori (možni za obrt), garaža, vrt in dvorišče (ca. 300 m²), ob Ljubljanski cesti v Celju. — Informacije po telefonu: Ljubljana (061) 52 332 med 21. in 22. uro.

• **PRVI SLOVENSKI KOVANCI** — Na razpolago imamo še nekaj zlatih in srebrnih kovancev, izdanih 1978. Kovanci so izredno darilo in naložba. Na kovancih so Cankar, Prešeren, Trubar, Baraga, Slomšek in Krek, na drugi strani pa Bled, Brezjanska Marija, zemljevid Slovenije, vojvodski prestol, grb Ljubljane in Maribora. — Informacije: Dr. Peter Urbanc, 1 Daleberry Place, Don Mills, Ont. M3B 2A5 Kanada.

• **Po ugodni ceni PRODAM prenovljeno stanovanjsko hišo** z gospodarskim poslopjem, 1 ha njiv in 4 ha gozda v Sevnici na Dolenjskem. — Pojasnila dobite po telefonu: 07 11 / 42 40 67, BRD.

• **PRODAM novejšo enostanovanjsko hišo** v dvojčku, v bližini centra v Ljubljani, pod Rakovnikom ob Dolenjski cesti. Hiša je v neposredni bližini cerkve, zdravstvenega doma, trgovskega centra in avtobusne postaje. Je podkletena, enonadstropna, z izdelanim podstrešjem, garažo, dvema kopalnicama, telefonom in centralno kurjavo. Obsega 200 m² stanovanjske površine in 230 m² vrta. — Informacije po telefonu: Ljubljana 219049.

• **PRODAM novo, enoinpolsobno stanovanje** v Kopru. — Karlovšek Janez, 61230 Domžale, Vodopivčeva 6.

• **PRODAM hišo** v Fažani: 6 sob, 2 kuhinji, 2 kopalnici, vse opremljeno, 300 m do morja; gradbeno parcelo v Juriju ob Pesnici, vinograd na Kozjaku pri Mariboru, stanovanjsko prikolico za avto in čoln Johnson 40. — Telefon München 089/6114604.

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih glasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštinih kuponih pristojbino za dvoje pisem za tujino.

ni vsak, ki se ti smeje, tvoj prijatelj!

Gospa kupuje za svojega psa posodo za vodo.

„Ali želite tako z napisom ‚Voda za psa‘?“

„Ne, ni potrebno. Pes ne zna brati, mož pa itak ne pije vode.“

o

„Pomisli, nekdo mi je vrgel iz stolpnice škatlo na glavo!“

„In kaj je bilo v njej?“

„Nič.“

„Pa v škattli?“

o

Ponoči se srečata vinska bratca.

„Kam pa greš?“

„Stanovanje iščem.“

„Kaj nimaš stanovanja?“

„Imam ga, samo ne vem kje.“

o

Ob vhodu umetniške galerije leži na mizi knjiga, v katero naj bi vsak obiskovalec zapisal razlog, zakaj je prišel v galerijo.

Nekdo je kot razlog zapisal: „Nevihta.“

o

Pred beduinovim šotorom v puščavi se ustavi avto.

„Kje je prva oaza?“ vpraša voznik.

„Vozite ves čas naravnost! Prihodnji petek zavijte na levo!“

o

Fant snubi dekle: „Nihče ti ne more dati toliko, kot ti jaz lahko obljubim.“

o

Soseda sosedi: „Tvoj novi klobuk mi je iz leta v leto bolj všeč.“

o

„No, kako vam je všeč naš vipavec?“

„Škoda, da je v njem preveč Vipave.“

o

„Pravite torej, da se hočete ločiti od moža iz zdravstvenih razlogov?“

„Ja: kadar ga pogledam, mi postane slabo.“

o

Sosed o sosedu: „Najboljši del njegovega družinskega debila je pod zemljo.“

o

„O, stric, si le prišel! Ravno včeraj je mama rekla: ‚Samó strica nam še manjka!‘“

o

„Gospod doktor, vedno vse pozabim.“

„Potem mi pa, prosim, plačajte honorar vnaprej!“

o

Farane je motilo, da se je njihov župnik premalokrat bril. Pa mu je rekla nekoč starejša žena: „Gospod župnik, kolikokrat se mora pravzaprav človek briti?“

„Pri vaši redki bradi bo vsake štiri dni dovolj.“

o

Predsednik krajevne skupnosti je šel mimo župnišča, kjer je župnik popravljajl pot.

„O, pot popravljate! Pa ni to menda pot, ki pelje v nebesa.“

„O ne, naj njej bi vas prav gotovo ne bilo.“

o

Sodnik: „Ali ste res rekli sosedu, da je tepec in slepar?“

„Res.“

„In ste mu rekli, da je lump?“

„Ne. Veste v razburjenju se človek ne spomni vsega.“

o

„Ali boš vrnil lastniku denarnico, ki si mu jo vzel?“

„Če hočem biti pošten — ne.“

o

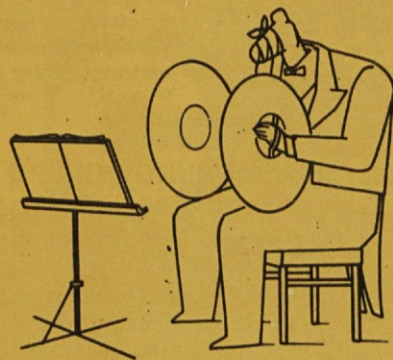
Znanec sreča znanca, ki vozi dojenčka v vozičku.

„Ali je tvoj?“

„Ne, ampak ded se je spet oženil in sedaj vozim svojega strica.“

o

Ženitovanjski oglas: „Lepa, vitka, inteligentna blondinka, ljubiteljica špor-

ta in glasbe, išče ženina za svojo hčer.“

o

„Zakaj se ločujete od žene?“

„Ker pije.“

„Ona pravi, da tudi vi pijete.“

„Točno. Za dva je pa njena plača premajhna.“

o

„Očka, kako je bilo ime Adamovi tašči?“

„Saj Adam tašče sploh ni imel. To je bil raj, sinko!“

od doma

Po PAVLIHU

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Viktringer Ring 26
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Roth, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 88 3 56).

P. Anfrej Kropelj, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Stanislav Gerjolj CM, Rennweg 40, 6020 Innsbruck.

Štefan Ferenčak SDB, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Slovenski socialni urad, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222 - 55 25 75).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eidsen. (Tel. 0032/11/76 22 01).

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. 1 - 361 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. 1 - 253 64 43).

Stanislav Kavalar, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

(Tel. (21) 70 91 88)

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. (8) 291 85 06).

Dr. Franc Felc, 14 Rue du 5 Decembre, 578000 Merlebach. (Tel. (8) 781 47 82).

Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe,

57800 Freyming-Merlebach.

Diakon Jože Kamin, Presbytère Catholique, 1 rue de la Merle,

57800 Freyming-Merlebach. (Tel. (8) 704 77 43).

Franjo Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 - 004989).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Štefan Antolin, 1 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus.

(Tel. 030 - 785 30 91 do 93).

Janez Pucelj, 42 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdähler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 0611 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 78 8 14).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3, 1/2. (Tel. 0841 - 34 4 74).

Jože Bucik, 89 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97 9 13).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Marijan Bečan, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eidsen. (Tel. iz Nizozemske:
09-32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg, (Tel. 031 - 11 54 21).

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. Urad: 01 - 301 31 32. Zasebno: 01 - 301 44 15).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).